

DIRVA

THE FIELD
Nr. 37
Gegužės-May 8, 1958
Cleveland, Ohio

LIETUVOS NAUJIENŲ ATRANKA

Nauji puolimai prieš lituanistikos katedrą

Vilniaus universiteto komjaunimo sekretorius ir biuro narys (studentai) tęsia Sniečkaus pradėtą (partijos suvažiavime) puolimą prieš Lituanistikos katedros dėstytojus už praeities rašytojų idealizavimą, už iškelimą tik jų meninių privalumų ir nutylėjimą jų politinių pažiūrų. Nurodoma, kad šimet diplominiams darbams siūlomų temų sąrašė net penkios temos esančios apie Maironį, iš kurių trys skirtos Maironio poezijos formos klausimams, vienoje — "Jaunosios Lietuvos" poemos žanro nagrinėjimas, ir tik vienoje liečiama Maironio kūrybos visuomeninė pusė. "Jaunoji Lietuva" nagrinėti esanti iš viso nepriimtina, bet tą temą, lyg tyčia, pasiėmęs diplomantas, kurio "elgėsi nėra suderinamas su būsimu mokytojo vardu"; temos apie Maironio visuomeninę lyriką iš viso niekas nepaėmęs...

Dėstytojų laikysenos įtaka atsiliepianti ir studentuose, todėl pasitaikę, kad studentai praktikai pamokose "pabrėžia ir žavi silpnėmis rašytojo kūrybos pusėmis ir nutyli rašytojo idėjinis prieštaravimas". (Ryšium su tuo prisimintina, kad grožinės literatūros leidykiai per neapsižiūrėjimą išleido Maironio raštų net 25,000 egzempliorių, visa laida buvo išpildyta per vieną mėnesį! Dėl to ir leidykla susilaukė Sniečkaus priekaištų, kad neapdairiai pasirenka, ką leisti).

Kiti priekaištai lituanistikos katedrai: a) dėstydami apie lietuvių spaudos draudimą "neišryškina ar apeina tytomis pažangųjų rusų visuomenės atstovų protestus prieš niekšišką carizmo žingsnį", b) dėstytojai specializuojasi tik senojoje lietuvių literatūroje, nekreipdami dėmesio į naujųjų laikų rašytojus, c) nekovoja su "feodaline ir buržuazine Lietuvos praeities idealizavimu", d) nekovoja su jaunų rašytojų (iš studentų tarpo) "neveikais pamėdžijimais" ir "neveikomis nuotakomis", o priešingai, tokius dalykus netgi pavadina talento apraiškomis...

Vilniaus universiteto lituanistikos katedros dėstytojų dauguma yra jau pokariniiais laikais baigusieji studijas. Tarp puolaųjų dėstytojų pavardėmis minimos V. Zaborskaitė, I. Kostkevičiūtė, A. Rabačiauskaitė.

EKSKUNIGO IŠPAŽINTIS

Komunistinės "Politinių ir mokslo žinių skleidimo draugijos" veikėjas (specialybė — ateistinės paskaitos) Juozas Ragauskas "Tiesoje" paskelbė išsamų pasipasakojimą, kodėl jis (1948-ais metais) metęs kunigystę. Sąžiningai ir nuosirdžiai išdėstęs, kaip niekieno neraginamas ir neverčiamas tapo kunigu, J. Ragauskas pasakoja atsimeitimo priežastis. Tikėjimą Dievu jam palaužę karo metu aplinkui vykę žiaurumai, o galutinis nusivylimas kunigyste atėjęs jam (1945-48 metais), esant Kauno kunigų seminarijoje klieriku dvasios tėvo ir dėstytojo pareigose. Prieš išvados, kad kunigystės praktika besiskirianti nuo skelbiamos teorijos, o tikėjimo tiesos esančios grubios nesąmonės.

Tačiau, nusivylęs viena religija, J. Ragauskas nedelsdamas perėjo į kitą: įstojo į marksiz-

mo-leninismo universitetą, jį baigė ir tapo tos naujos religijos "kunigu". Tuo tarpu jis dar nemato naujosios religijos tiesos nesamonių ir jos "kunigijos" elgesyje skirtumo tarp skelbiamų teorijų ir praktikos... Katalikų kunigų jis išbuvo 13 metų.

PREKYBA KAUNE

Trys Kauno miesto prekybiniai centrai (prampr prekyba, maistprekyba ir valgyklų trestas) mieste laiko 531 prekyvimo punktą (krautuves, kioskus, restoranus, valgyklas). Be to, yra atskirai administruojamos keturios "Gastronomo" krautuvės, septynios "Univermago" krautuvės ir atskiros Nemuno upelių ir geležinkelinių krautuvės.

Šiems, po kelias krautuves turintiems prekybos centrums daromi priekaištai, kad jų administravimas perbrangus. Pavyzdžiui, septynioms "univermago" krautuvėms administruoti yra įstaiga su 17 pareigūnų, kuriems per metus išmokama 267,000 rublių algų (vidutinė alga per dvyliką su puse šimto mėne-

siui), o "Gastronomo" krautuvės administruoja įstaiga iš Vilniaus, turinti skyrių ir Kaune, su 20 pareigūnų, gaunančių algos per metus apie 400,000 rublių (vidutinė mėnesinė alga daugiau kaip šešiolika su puse šimtu!).

"SOCIALISTINIS" TURINYS KRIKŠTYNOSE

"Tautinės formos-socialistinio turinio" šūkis stengiamasi pritaikyti visose gyvenimo srityse, tarp kita ko ir krikščinyse. Su pasigėrėjimu aprašė "Tiesa" ir pasakojo Vilniaus radijas apie vienas krikščynės ties Panevėžiu, kur krikščynos virto išties dienos vaidinimu. Dalyvavo apie 3 metrų aukštumo "gandras", "bobutė", du naujagimiai, dvi poros kūmų ir kelios dešimtys svečių. "Gandras", "bobutė" ir kūmai smulkmėniškai atliko iš tautosakos atkurtas roles, pakartodami visus senoviškus krikščynų papročius. Kūmai (taip pat ir vyrai) išklmėse dalyvavo apsiėngę tautiniais drabužiais. Vaikams vardai parinkti — Arūnas ir Valdas.

Vienintelis "socialistinio" turinio momentas krikščinyse, kad naujagimiai į Panevėžį buvo vežami į metrikacijos biurą, kur registracijos formalumai buvo atlikti rajono vykdomojo komiteto pirmininko akivaizdoje. Ar nebuvo kūmai ta proga užsukę ir į bažnyčią, istorija nutyli.

TAUTINIAM KONGRESUI BESIRUOSIANT (4)

BENDRINĖS ORGANIZACIJOS

Ar remtina Bendruomenė?

JONAS PAPLENAS

Mūsų Bendruomenės organizacija dabarties prasme išvystė iš Lietuvos Sąjungos Vokietijoje. Ta Sąjunga 1949 m. persitvarkė į Lietuvos Tremtinių Bendruomenę Vokietijoje, o iš jos, tremtiniams iš Vokietijos išemigravus į įvairius kraštus, tuose kraštuose ėmė formuotis tų kraštų lietuvių bendruomenės.

Tai, žinoma, nesidarė spontaniškai. Reikiamus projektus apgalvojo ir paruošė Vokietijos Lietuvių Sąjungos Centro Valdybės ir tuomet dar daugiau ar mažiau vieningo Vlioko atstovai.

Bendruomenės formavimosi procesas buvo ir tebėra lėčiausias JAV-se. Kaip tik tame krašte, kur buvo daugiausia lietuvių prieš vad. tremtinių įvažiavimą, ir į kurį ir tremtinių daugiausia įvažiavo.

JAV Lietuvių Bendruomenė ir dabar, beveik po dešimtmečio organizacinių pastangų, yra reliatyviai silpna. Šios paradoksinės

padėties svarbiausios priežastys bene buvo šios:

1. Bendruomenės organizatoriai ignoravo faktą, kad JAV lietuviai jau ir prieš B. organizavimą nebuvo palaidi. Jie buvo net gana gerai organizuoti, bet ir daug nuveikę per gausias organizacijas.

2. Neįkalkulavę savo planus pirmojo fakto, Bendruomenės organizatoriai negalėjo išvengti ir antros klaidos. Užuo į Bendruomenę subūrę jau veikiančias organizacijas, jie ėmėsi kurti B. individualinių pagrindu.

3. Lietuvių Bendruomenės Organizaciniame Komite (LOKe) per stipriai pasireiškė partinė inercija. Bendruomenės pradininkų tarpe vyko tylos varžybos dėl pirmavimo būsimoje JAV Lietuvių Bendruomenėje.

Tiesa, klaidos pamatomos tada, kai jos jau padarytos. Bet šia proga verta prisiminti, kad tautinės srovės atstovai jau tatyviai silpnai. Šios paradoksinės

vimo principą. Būtent: konstatuoti faktą, kad JAV-se lietuvių bendruomenė jau egzistuoja, tik ji nėra formaliai apjungta į organizacinį vienetą; formalinį apjungimą vykdyti per jau esamas organizacijas. Senieji Amerikos lietuviai į B. organizavimą žiūrėjo skeptiškai; regis, kaip tik todėl, kad ji buvo kerpama pagal importuotą ir vietos sąlygoms nepritaikintą modelį. Naujųjų ateivių atsivežtinis entuziazmas vėso; kai atsirado daugiau duonos, liko mažiau laiko ir mažiau... idealizmo. Ir todėl šiandien turime menką domėjimąsi pačia Bendruomene, negausų dalyvavimą josios organizaciniame reikšmės ir silpnoką jos darbų remimą.

Ar turėtume iš to daryti išvadą, kad tam menkai besivystančiam kūdikiui reikia leisti numirti? Toks apsisprendimas būtų naudingas betkam, bet tik ne mums, lietuviams. Tiems, kurie sau prisiskiriame misiją daryti lyvavo apsiėngę tautiniais drabužiais. Vaikams vardai parinkti — Arūnas ir Valdas.

Praeities klaidos nepaneigia Lietuvių Bendruomenės reikalingumo. Idealistinė prasme, Bendruomenė turėtų būti tas mūsų junginys, kuriame visų pirma rūpi visiems lietuviams vienodai brangūs reikalai — bendrinė lietuvių kultūra ir ypatingai lituanistinis švietimas. Pagrindinis B. uždavinys — lietuviybės ugdymas. Jis tik tada galėtų būti sėkmingai sprendžiamas, jei visi į Bendruomenę ateina (o turėtų ateiti visi) paliktų už durų visas srovines intencijas, o į ją ateitų tik kaip lietuviai. Čia reikia visiškai sutikti su J. Bačiūno įspėjimu (Dirvos Nr. 28), kad partinė politika Bendruomenėje reikėtų josios kapa.

Turime prisipažinti, kad ir mes, tautinės srovės žmonės, Lietuvių Bendruomenei buvome kiek abejingi. Priežastys? Nesimulkinant, jos sutelpta į jau sumintas 3 kategorijas. Vienos tų priežasčių šiandien jau vargu ar bėpašalinamos, kitos jau nebeaktualios. Reorganizuoti JAV Lietuvių Bendruomenę kitu pagrindu jau pervėlu, o LOKAS savo politiką jau seniai baigė.

Šiandieną Lietuvių Bendruomenė yra savarankiška bendrinė organizacija. Ji pradėjęs suburti įvairių pažiūrų lietuvių dideliems darbams. Ji yra vienintelė trijų didžiųjų bendrinių organizacijų JAV-se, kurios organus sudarant tiesiogiai dalyvauja eilinis B. narys. Tai vis jos plusai. O minusams taisyti kelias B-ję visiems laisvas, nes visiems į ją durys atdaros.

Reikia tikėtis, Tautinis Kongresas pasisakys ir šiuo klausimu.

GYVA PUNSKO LIETUVIŲ VEIKLA

Atėjus pavasariui, įvairiose Punsco apylinkės vietovėse prasidėjo gyvesni lietuvių kultūriniai renginiai. Praeitą sekmadienį Punsco vidurinės mokyklos mokiniai suruošė vaidinimą.

Gegužės 4 d. suaugusieji vaidino "Amerika Partije"... Paaukę kaimo jaunimas, susiorganizavęs prie lietuvių kultūros namų, rengia Juozo Grušo 5 veiksmy premijuotą tragediją Herkų Mantą. Kiti ruošia Čiurlionienės "Kuprotą Oželį". Sudarytas iš 40 asmenų choras moko si dainų. Neatsileika ir kaimų jaunimas. Jis mokosi tautinių šokių, dainų ir ruošiasi suvaidinti Baltušio "Gieda gaideliai".

Punske pradamas organizuo-

Dainininkas Vaclovas Verikaitis ir pianistas Stasys Gailevičius ši šeštadienį, gegužės mėn. 10 d. 7 val. vakaro, Slovenian Auditorium, koncertuoja Grandinėls penkmečio vakare.

ti mišrus muzikos ansamblis. Šiomet numatoma surengti lietuviškų audinių parodą lenkų visuomenei ir padainuoti lietuviškų dainų Varšuvoje.

Punsco vidurinėje mokykloje pradėjo organizuoti lietuvių jaunimas. Čia reikia tautos kaisvojo pasaulio lietuvių.

Vidurinėje mokykloje veikia ansamblis. Mokiniai dirba išsijuose ir turi didelių užsimojimų. Ansamblio vedėja yra mokytoja N. Jakimavičienė. Jai talkina muzikos mokytoja Pajaujienė. Mok. J. Vaina suorganizavo vamzdžių ir skudučių orkestrą ir mokoši "Augo girioj serbenta" ir "Ant kalno karklai siubavo".

Vilniečių klubas Kanadoje yra pakvietęs vidurinės mokyklos ansamblį šią vasarą aplankyti Kanadą. Bet dar neaišku, ar pavyks jiems išrūpinti leidimą. Yra juokaujančių, kad ši kelionė, prie dabartinių aplinkybių, galės įvykti tik tada, kada marios užšals.

Seinų apylinkės žmonės vis dar rūpinasi išsikvoti bažnyčioje lietuviškas pamaldas. Neseniai Seinų parapijos tikintieji kreipėsi į parapijos kleboną Vėzyk, kad Seinų bažnyčioje būtų leista nors truputis pamaldų ir lietuvių kalba. Bet tikintieji iš parapijos klebono išgirdo tikrai vertą dėmesio atsakymą: "Kokiam asilui ir durniui kilo šitokia mintis, kad Seinuose būtų įvestos lietuviškos pamaldos?"

Negeriau yra ir Smalėnų parapijoje. Ir čia lietuviai nebūteri pamaldų savo gimtąja kalba, nors lietuvių čia gyvena tiek pat, kiek ir lenkų.

Punsco apylinkės lietuviai labai susirūpinę 3,000 lietuviškų maldaknygių likimu, kurias Balfas esąs pasiuntęs Seinų kunigų vardu. Jei tai tiesa, tai neaišku, kuriam tikslui kemsama tiems lenkų soviniams toks brangus turtas. Nejaugi Balfas tos siunttos negalėjo nukreipti per lietuvių Punsco kleboną arba per lietuvių kultūros draugiją.

Grandinėls organizatorius ir nuolatinis jos mokytojas Liudas Sagys ši šeštadienį Clevelande pasirodė su nauja tautinių šokių programa.

NATO NORI VIRŠUNIŲ KONFERENCIJOS

Kopenhagoje įvykusioje metinėje NATO užs. reik. ministerių konferencijoje šešios europinės valstybės parėmė JAV, Britanijos ir Prancūzijos nusistatymą viršūnių konferencijos klausimu: jos pritarė dalyvavimui toje konferencijoje, tačiau su sąlyga, jeigu iš paruošiamųjų pasitarimų paaiškės, jog esama perspektyvų pasaulinei įtampai sumažinti.

Sesijoje europiniai NATO nariai taip pat skatino tris didžiąsias valstybes paruošti naujus projektus nusiginklavimo klausimais. Buvo pasiūlyta suskaldyti taip vadinamąjį "Londono ryšulį", kurį prieš metus paruošė JAV, Britanija ir Prancūzija ir įteikė rusams. Tas "ryšulys", apimęs atominį bandymų nutraukimą, atominės produkcijos kontrolę ir inspekcinių zonų steigimą Š. Ašigalyje bei Europoje, tada buvo paruoštas, trims didžiosioms valstybėms glaudžiai bendradarbiaujant su NATO. Šioje sesijoje buvo pasisakyta, kad "ryšulys" esąs perdidelis, jį reikia suskaldyti ir įnešti naujų konkretesnių pasiūlymų, panašų į praeitą savaitę JT Saugumo Taryboje rusų vetuotą pasiūlymą.

Amerikiečių diplomatinuose sluoksniuose prasarinama, jog JAV galinti net nutraukti atominis bandymus, pabaigus šią vasarą užplanuotuosius Pacifike, kad kelias į konferenciją palengvėtų.

Ar viršūnių konlerencija įvyks, šiandien dar niekas negali pasakyti. Pasaulio opinija jos nori. Vakarių palaipsniui įsitiškino, kad joje daugiau laimės,

Jie išijungė į Dirvos tulką

Šešiasdešimt aštuntuoju šimtinku į vykdomą vaju išijungė Dirvos bičiulis, tautinių organizacijų aktyvus veikėjas, Aleksas Kiršonis, Toronto \$100.00 Anksčiau A. Kiršonis buvo įešęs \$50, gi dabar savo įnašus pakėlė iki \$100, kad paspartintų vykdomą vaju. Mes kviečiame ir kitus mūsų rėmėjus, pagal galimas sąlygas savo įnašus padidinti.

Taip pat į vaju išijungė šie mūsų užsimotų planų rėmėjai: J. Ambrose, Detroit \$30.00 Anksčiau p. J. Ambrose vykdomą vaju yra parėmęs \$20.00 auka. Dabar, kaip ir A. Kiršonis, savo įnašus padidino. J. Ambrose yra didelis tautinės spaudos bičiulis ir rėmėjas. Stasys Jurgaitis, Cleveland \$25.00 Jurgis Stravinskis, Cleveland \$25.00 Benjaminas Paulionis, Cleveland \$10.00 Su šiandien skelbiamais iš viso gauta \$14,378.95 Dar būtinai reikia \$ 5,621.05

negu pralaimės, todėl pradėjo jos klausimą intensyviai ir keisti savo taktiką: jie sutiko su rusų noru, kad paruošiamieji pasitarimai su kiekviena valstybe vyktų atskirai.

Tačiau būdinga sovietų laikysena. Ligšiol smarkiai kėlę propagandinį triukšmą, paskutiniuoju metu pradeda nuilti. Londono diplomatinuose sluoksniuose pastebima, kad Chruščiovas, dėl ligšiol dar neišaiškėjusių priežasčių, jau net pradėjęs trauktis nuo savo pasiūlymų. Tuo tarpu dar nesą aišku, ar tai tik naujas sovietų taktinis manevras, ar jau iš viso naujas rusų politikos posūkis. Tuo tarpu tiek tegalima konstatuoti, jog rusai yra labiau linkę apie tą konferenciją kalbėti, negu iš tikrųjų jai ruošti.

VISAM PASAULY

• Egipto Nasseris pareiškęs Chruščiovui, kad naujo pasaulinio konflikto atveju jis laikytų Suecą neutralų ir atidarytų keilią visoms valstybėms. Pasitarimuose su sovietų vadais buvę taip pat paliesti Egipto ekonominiai, militariniai, politiniai ir kultūriniai santykiai su sovietais.

• Maskvoje sovietai įteikė Vakarų valstybėms naujas notas pasirošimų viršūnių konferencijai klausimu. JAV ambasadorius L. Thompson su ta 14 puslapių nota buvo nuvykęs Kopenhagon pasitarti su valst. sekr. Dulles.

• Bolivijos prez. Zuazo paprašė iš JAV 200 mil. dol. pagalbos. Ten šiu metu viešindami JAV viceprez. Nixonui jis pareiškė, kad be JAV pagalbos Bolivijos ūkis sugriūsi per aštuonis mėnesius.

• Raudonoji Kinija ruošiasi pasiūlyti tarptautinę konferenciją, kurioje turėtų būti svarstomi padalintos Korėjos ir JT įgultų atitrakimo iš P. Korėjos klausimai.

• Jakartos radio pranešimu, S. Celebeso sukilėliai pasiprašė taikos derybų su vyriausybininkais. Tačiau sukilėlių lėktuvai bombardavo vyriausybinių laivų ir jų vadovybė kalba tik apie kovos tęsimą.

TAUTINIO KONGRESO RENGĖJŲ ADRESAI

Tautinio Kongreso reikalais reikia kreiptis šiais adresais: Bendraisiais reikalais — Inž. Eugenijus BARTKUS, 300 West Washington St., Suite 601, Chicago 6, Illinois. Tel.: AN 3-1944 arba GR 2-9203 ir Vytautas ABRAITIS, 97-08, 110 St., Richmond Hill 19, New York. Tel.: VILGINIA 7-2922. Registracijos ir viešbučiuose kambarių rezervavimo reikalais — Juozas MAURUKAS, 1150 Glenmore Ave., Brooklyn 8, New York. Tel.: APplegate 7-9205.

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIŠ, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor: Baly Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio. Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILTIŠ, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išeina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Redaktorius: Baly Gaidžiūnas. Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio. Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais. Atnk. Nr. kaina 10 centų.

REDAKCIJOS KOLEGIJA:

V. Bakūnas (Los Angeles), P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Brooklyn), A. Musteikis (Detroit), R. Mieželis (Chicago), J. P. Palukaitis (Cleveland), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

TRIUŠMAS DĖL PREMIJŲ DAR NERIMSTA

Grožinės literatūros premijos šiemet tikrai sukėlė nemažą triušmą ir net gaizdomą ne tik rašytojuose, bet ir skaitančio visuomenės tarpe. Ar tai yra bloga? Dabar, kai į tą triušmą jau galima pažvelgti iš perspektyvos, viena tikrai yra aišku, kad jis nebuvo iš nykščio išlaužtas — jis buvo neišvengiamas.

Kas turi nors kiek geros valios, nesunkiai gali įžvelgti, kad tame triušme yra pora tikrai teigiamų reiškinių — liet. rašytojai už savo 1957 m. kūrinis vietoj vienos gavo dvi premijas, pasireiškė jame aktyvus skaitančios visuomenės entuziazmas ir susidomėjimas savo rašytojų kūryba, kurio ypačiai pastarųjų metu buvome pradėję labai pasigesti.

Brooklyno Darbininkas, tame premijų triušme buvęs santūrus ir objektyvus, po gana ilgo tyrimo, balandžio 22 d. Kūrybos priede atspausdino gana ilgą str. "Triušmas dėl premijų". Straipsnis turi būti redakcijos, nes jėtas be autoriaus parašo.

Kad ir Darbininkas pagaliau įsijungė į tą premijų triušmą — nėra bloga. Negerai tik tai, kad savo straipsniu Darbininkas įvykį davo sau patinkamam spalvom. Į vieną ir į kitą pusę meta nepagrįstus įtarimus ir tuo iškreipia tiesą. Kaip Draugo korespondentas J. Pr. nepasizymėjo gilesne kultūra, gautas gėles ir sveikinimus padalinamas abiem laureatams ir salę esančių žiūrovų entuziazmą priskirdamas negausiai jaunimo grupei, taip dabar Darbininkas nėra objektyvus, kai buv. literatūrinį įvykį bando "nukultūrinti".

Darbininkas rašo: "Įteikime (premių) buvo plačiau užkencuotas M. Katiliškis, jam sunėta daug gėlių ir surinkta antroji 500 dol. premija". Perskaičius visą straipsnį, pacituoti žodžiai skamba priekaištu. Čia ir kyla klausimas: kas draudė Chicago lietuviams nešti gėles ir surinkti antrą premiją Gr. Tulauskaitėi? Negi ji tame dideliame mieste neturi draugų? Jei ji literatūrinį iškilnių metu tegavo tik vieną puokštę, tai, matyt, Tulauskaitės bičiuliai jos garbę valandą bus pramogoję arba dėkurių nors priežasčių nesiryžę su viešais laureatės sveikinimais pasireikšti. Vargu ką kita dėl neproporcingo gėlių padalinimo būtų galima pakaltinti.

Tiesia, kad "sukeltas triušmas įnešė susiskaldymo į Rašytojų Draugiją". Dar daugiau — tą patį iškilnių vakarą Draugijai galėjo subyrėti. Nesuskilo tik to dėl, kad grupė rašytojų savo tarpe susiprato ir pasiryžo išlaikyti gyvą tradicinį draugijos vardą. Tai labai sveikintinas reiškinys: rašytojai nepasidavė migracinei "diferenciacijai", ir daugumas liko po tuo pačiu stogu.

Teisybė ir tai, kad Draugijos valdyba "pasielgė teisėtai, ir šiuo kartu pravedama knygos atrinkimą senū būdu". Tik čia Darbininkas nutylėjo aplinkybę, kad Draugijos pirmininkas B. Babrauskas, žinodamas, kad jo žmona yra premijos kandidatė, pasiėmė pas save Draugijos antspaudą ir balsavimo laiškų su perregimais vokais priėmė savo adresu. Tos aplinkybės išsklaido, anaipol, čia nenorima p. Bab-

rausko kaltinti kokių nors nesąžiningumu, kiek mes jį pažįstam, jis yra garbingas ir doras vyras, tačiau faktas, kad toji aplinkybė triušmą dėl premijų labai pagilino. Tikrai šiuo atveju Draugijos valdyba stokojo apdairumo ir lankstumo, kurio savo straipsny ir Darbininkas neigė.

"Kuo ji (Gr. Tulauskaitė) kalta, kad rašytojai pabalsavo už ją?" Tikra tiesa, kad ji nekaltą. Kas ta proga bandė ją asmeniškai puliti ir užgaulioti — nesučiupo reikalo esmės ir elgėsi nepadoriai. Gr. Tulauskaitė turi savo vietą ir vardą mūsų literatūroje. Ir jos rinkinys "Rudens žvaigždės" nėra tokis niekinas, kad dėl jo būtų galima jį asmeniškai įžeidinėti.

Tačiau antros ir trečios premijos atsiradimas ir tas visuomenės entuziazmas iškilnių salėj ir anapus jos, pareiškėtas M. Katiliškiui, rodo, kad kažkas negero atsitiko su 34 rašytojais nulemusiais 1957 m. premijos paskyrimą. Iki šiol mūsų literatūros gyvenime, kai būdavo skiriamos premijos, visų pirma būdavo paisyta literatūrinio kriterijaus. Be abejonės, ir praity buvo padaryta klaidų, bet jos nebuvo tokios ryškios ir neturėjo to užkulio, kuris šį kartą išlindo viešumon. Būtent, šį kartą 34 rašytojai pabalsavo srovės kairi ir draugiškai, atmesdami principą, kad literatūrinis kūrinys turi būti vertinamas iš esmės, visai nesigaudant simpatijų ir srovių.

Taigi, Gr. Tulauskaitė čia tikrai nekaltą, bet 34 rašytojų žygis nėra vertas jokio pagyrimo ir liks jįsai toks, koks yra — ardanis, neobjektyvus, sroviškas ir nesimpatiškas. Reikėtų tvirtai tikėti, kad šis mūsų rašytojų suolis į šalį ateity nesikartos, kad rašytojai vėl grįpt prie įmanomai objektyvaus literatūrinio vertinimo.

Darbininkas, norėdamas įgelt Lietuvos Enciklopedijai, paskyrus premiją M. Katiliškiui, iškiša nevykusį Churchillio pavyzdį. Girdi, tada "jokia enciklopedija protesto ženklą neišėjo ir neįteikė premijos kitam tų metų kandidatui". Pirma, "saikingi ir taktiški vakariečiai" dėl Nobelio literatūrinės premijos paskyrė M. Churchillui gerokai patriuškę mavo — gaila, kad Darbininkas "ai pamiršo. Antra, tas pavyzlys visai netinka tiems, kuriems rūpi lietuvių literatūrinės kūrybos skatinimas bei ugdymas. Koks bebūtų Liet. Enciklopedijos žygis — vienkartinis ar nevienkartinis — jis tikrai mūsų literatūrai nieko pikto nepadarė. Nors Darbininkas sunkoka širdim taria, bet "jei Lietuvių Enciklopedija atėjo gelbėti susidariusios padėties, laikykime tai teigiamu faktu".

Ko siekė Darbininkas, darydamas priekaištus Terros leidyklai sunku suprasti. Jis rašo: "Terros leidykla galima tiek prikišti, kad ji išleido abi knygas, o per premijos įteikimą pasisakė labiau už Katiliškį. Tuo pasiskaido už vieną autorių jį pakerta savo pasitikėjimą". Deja, tas Darbininko nepasitikėjimo reiškinys Terrai yra nieku nepagrįstas. Ji išleido abi knygas, tai ko dar galima iš jos norėti? Jei Dar-

Kas ir kur?

• "Ką Lietuva prarado, Amerikai tai gavo" — rašė Milwaukee Sentinel apie įvykius Liet. Dailės Instituto narių parodą. Laikraštis iškėlė lietuvių tremtinių įnašą amerikiečių kultūrai, maloniai atsiliepdamas apie kiekvieną lietuvių dailininką. Dauguma šių dailininkų dabar dalyvauja Chicago Universiteto Reynolds Klube, 57 St. ir University Ave., meno parodoje. Ji bus atidaryta trečiadienį, gegužės 14 d., 8 val. vak. Jos atidarymą atvyska konsulas Daužvardis, universiteto Rektorius ir eilė kitų universiteto profesorių.

• Dail. Romas Viesulas už aktyvumą grafikos mene gavo Gugenheimo fondo premiją-stipendiją 3,600 dol. Premijos kandidatė turi iš anksto pateikti jūry komisijai konkrečius planus, kaip jie laimėti premiją-stipendiją numato sunaudoti. Dail. R. Viesulas nurodė, kad jis norėtų išleisti grafikos darbų rinkinį lietuvių laudies dainų motyvais.

• Reprerzentacinė lietuvių menininkų darbų paroda PLB Seimo proga įvyks Riverside Muziejaus patalpose, 310 Riverside Dr., New York. Bus išstatyta apie 100 kūrinių. Paroda bus atidaryta rugsėjo 29 d. ir tęsis dvi savaites.

• Lietuviškos kamerinės muzikos koncertas įvyks meno parodoje.

bininkas taip toli pasiekė, kad patyrė asmeninę Terros savininko p. Civinsko nuomonę (per iškilmes viešai jis tos nuomonės nepareiškė!), kurį savo leidinį literatūrinio požiūriu jis daugiau vertina, tai negi grožinės literatūros kūrinių leidėjas negali tos nuomonės turėti? Juokinga ir nerimta tokios nenuovokos iš leidėjų reikalauoti. Greičiausiai, Darbininkas šiuo atveju bus patildęs savo paties žodžių girioje.

"Įteikimo iškilmėse, — rašo Darbininkas, — kiek susigaudome iš spaudos, būta daugiausia netvarkos. Per įteikimo aktą pakartotinai buvo apeinama Gr. Tulauskaitė, o visom išgalėm pabrėžiamas M. Katiliškis". Neapšakamai gaila, kad Darbininkas taip prastai "susigaudo". Literatūrinė šventė Chicagoj turėjo šį anksto spausdintą programą, ir viskas dėjos pagal tą programą — jokios netvarkos nebuvo nė šešėlio.

Jei sakoma, kad Gr. Tulauskaitė buvo pakartotinai apeinama, ai kas ją apėjo? Pagal šventės lankytarę, p. Gaučys premiją teikė jai pirmajai. Gal ilgokoj galboj ją "apėjo" Draugijos oirm. p. Babrauskas? Gal L. E. eidėjas p. Kapočius? Gal konsulas Daužvardis? Tų kalbų atpažinimai ir net ištisi tekstai buvo spausdinti, tikrai Tulauskaitės "apėjimo" tenai nematyti.

Žiūrovai, apie 800 rinktinų Chicago lietuvių, kėlė ovacijas ir daug simpatijų reikė M. Katiliškiui, bet joku būdu to negalima vadinti nei netvarka, nei apėjimu. Gal Darbininkui tai nepatinka, bet žmogės yra laisvi reikšti savo nuomones ir jausmus. Būtų buvę tikrai nekultūringa, jei tie žmonės būtų trukę p. Babrauskui kalbėti, jei jie būtų švilpę Gr. Tulauskaitę. Faktas, kad jie to nepadarė, priešinčiai — plojo ir Rašytojų D-jos pirmininkui p. Babrauskui, plojo ir laureatėi p. Gr. Tulauskaitėi, ir širdį atidavė M. Katiliškiui. Taip atsitiko, tai, matyt, M. Katiliškis yra to vertas.

Chicago įvykis turėtų būti pamoka tik LRD. Visuomenę, parodžiusią entuziazmo literatūrai, reikia giliausiu nuoširdumu pasveikinti. Tas jos pasireiškęs entuziazmas Chicagoj ir už jos ribų — tai tartum mūsų atžimimas. Chicago įvykis akivaizdžiai parodė, kad dar tebeturime apstą savosios knygos mlytojų ir skaitytojų. Visai be reikalo ir be pagrindo Darbininkas tame įvykyje mato "kitokių rezultatų".

dos atidarymo proga Riverside Muziejaus patalpose. Bus atlikti K. V. Banaičio, J. Gruodžio ir kitų mūsų kompozitorių veikalai. Programą atliks M. Saulius — violončelė, I. Vasyliūnas — smuikas ir J. Rajauskaitė — pianas.

• PLB Seimui ruošiamas visa eilė aktualių pranešimų, kuriuose bus nušviesta okupuotos Lietuvos ir išeivijoj esančios lietuvių tautos dalies būklė. Tarp kitų pranešimus ruošia: V. Meilus, St. Barzdukas, J. Kajeckas, T. V. Gidžiūnas, J. Audėnas. Pranešimai, kurių santraukos bus pateiktos ir diskutuojamos Seime, sudarys sutelktinį veikalą, kuris vėliau bus paskelbtas atskiru leidiniu.

• PLB Seimo Organizacinis Komitetas paskutiniame savo posėdyje priėmė parengimų tvarkaraštį. Tarp kitų, iškilmingas Seimo posėdis įvyks šeštadienį, rugsėjo 30 d. 3 val. po piet; linksmavakis — tos dienos vakarė; iškilmingos pamaldos įvyks rugsėjo 31 d., sekmadienį, 10 val. 30 min. šv. Patriko bažnyčioje; banketas — tos dienos 6 v. v.

• PLB Seimo ženklių pagaminimą 10,000 ir išsiuntinimą apylinkėms platinti. Ženkliukai tinka nešiojimui ir pardudami po vieną dolerį. Gautas, juos išplatinti, pilnas padengs žymią dalį Seimo rengimo išlaidų.

• Dariaus ir Girėno paminklo statyba Lituanicos aikštėje, Brooklyne, vyksta pilnu tempu. Balandžio 27 d. Piliečių Klubas salėje, 280 Union Ave., Brooklyn, įvyko posėdis paminklo statybos reikalui. Kalbėjo: J. Audėnas, J. Ginkus, adv. S. Bredis, Bronė Spudienė ir Jonas Saltis vedė vakaro tvarką. Surinkta aukų \$47.00 ir perskaitytas aukotojų sąrašas bei paminklo statymo istorija; šie dokumentai bus įmūryti į paminklo papėdę.

Komitetas yra surinkęs paminklo statybai reikalingą sumą. Tačiau dar trūksta pinigų lakūnų portretų graviūroms, kurios jau gaminamos. Todėl prašoma siusti aukas pašto perlaidomis DARIUS - GIRENAS MONUMENT FUND vardu, per Komiteto išdininą: Mr. P. J. Montvila, 85-66 — 98th Street, Woodhaven 21, N. Y.

• Liet. Scenos Darbuotojų S-ga Chicago Jaunimo Centre gegužės 3 ir 4 d.d. pastatė W. S. Maugham 4 v. pjėsę "Pažadėtoji žemė". Veikalą režisavo Ip. Tvirbutas.

• Teisinių žinių 23-24 Nr., da tuotas 1958 m. sausio - birželio mėn., jau išėjo iš spaudos. Ir šiame numeryje gausu žinių iš lietuvių teisinių veiklos, taip pat atsiminimų iš Nepr. Lietuvos laikotarpio. Laikraštis leidžia Liet. Teisinių D-ją Chicagoje.

Ar įstoja į
VILTIES
draugiją?

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

the MAY CO'S 2 BASEMENT

PIGUSIS FESTIVALIS

SPECIALŲS PIRKINIAI!

Vyrų ir jaunuolių

POPLIN

žakietai

2.69

Reg. 3.98
vertės

Populiarūs lengvi Poplin žakietai su zipper užtraukimu, tos pačios medžiagos apikakle, rankogaliais ir apačia. Jūs norėsite daugiau negu vieną už tą žemą kainą. Spalvos: ski mėlyna, šviesiai pilka, rusva, balta, charcoal pilka, navy ir scarlet raudona. Dydžiai 36 iki 44.

The May Co.'s Basement Men's Clothing Department, Downtown and On the Heights

ISPARDAVIMAS! VYRŲ REG. 2.99 VERTĖS

SANFORIZUOTOS CHINO TWILL

Darbinės kelnės

2 POROS \$5

Patvarios, sanforizuotos, unijų gamintos 5-Bros. Chino Twill darbo kelnės pilkos arba khaki spalvų. Pagamintos ilgam dėvėjimui. Su zipper fly. Dydžiai 29 iki 42. Pirk dabar už tą žemą kainą ir taupyk!

The May Co.'s Basement Men's Work Clothing Department, Downtown and On the Heights

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

LOUISVILLE TITLE
INSURANCE COMPANY

Standard Building

Main 1-2075

'SANTARIEČIŲ GYVENIME

LIETUVYBĖS ISSAUGOJIMAS

Pačiu giliausiu tautinio susipratimo šaltiniu tenka laikyti emocijų individo identifikaciją, arba jausminį sutapimą, su tautinės bendruomenės komponentais: su šeima, su draugais, su organizacija, su partija, ar dar su kuo kitu. Žmogui miela dalyvauti šiuose tautinės bendruomenės sąrangą sudarančiuose junginiuose, jam miela, sakysime lietuviškai dainuoti draugų tarpe.

Tačiau tai dar tik, jeigu galima vaizdingumo dėlei šitaip išsireikšti, tautiško instinkto, bet ne tautinis susipratimas Tiesa, kad šiuo instinktu nemaža, ypač Amerikos lietuvių, ir veiklos pagrįsta. Bet sąmoningam žmogui reikia įžvelgti į šį kaip ir į kitus, savo instinktus Tautinis susipratimas ir yra įžvalga į savo tautinius instink-

tus, į savo tautinį charakterį, kuriuo individas siejasi su kitais savo tautos nariais. Tautinis susipratimas visų pirma yra sąmoninga individo identifikacija nebe su atskirais tautinės bendruomenės komponentais, bet su jų drauge priklausiančia visuma, su tautine bendruomene.

Esminė šioje identifikacijoje yra noras tai, su kuo identifikuojiesi, išlaikyti gyvą ir sveiką. Kas susivokia mylį kitą žmogų, gali iš jo daug ko norėti, bet visų pirma, — kad tas kitas liktų, nebūtų atimtas iš paties gyvenimo. Šitaip ir tautiškai susivokiąs gali daug ko savo tautai siekti, bet visų pirma, jos išsaugojimo su visu tuo, kas joje esmėsiškai ir vertinga.

Mylimas asmuo norimas išsaugoti ne atskiromis dalimis — šonkauliais šen, plaukais ir nagais ten, — bet visumoje, kuri ir sudaro jo gyvybę. Šitaip ir vadinamasis "lietuviškas išlaikymas" kreipiasi ne į kurį nors lietuviybės elementą, kaip kalbą ar tautinius šokus ar parapijas, bet į lietuviškas išlaikymą jos esminėje visumoje, su visu tuo, ką ji yra istorijos tekneje vertingo laimėjusi, ar iš kitur pasiskolinusi ir savyje inkorporavusi.

Bet, iš kitos pusės, juk ir mylimam asmeniui, nepaisant viso noro jį išlaikyti sveiką, netrukdoma nusikirti nagų. Ne kitaip yra ir su lietuviybe. Ne absoliučiai viskas joje yra esmėsiška, kas paveldėta. Ir ją reikia kritiškai apginti, prieš atiduodant savo jėgas esminių jos elementų išsaugojimui. Ne vieni nagai šandienėje lietuviybeje yra jau išaugę per ilgį, ir ne vienos panagės esama dalykų, su kuriais negalima susitaikyti. V. K.

• Po santariečių saskrydžio Detroito įvyko pasitarimas, kuriame dalyvavo vidurinių vakarų valdybos ir pavieniai santariečiai. Buvo kalbėta apie pavasario bei vasaros veiklą bei ateinančio suvažiavimo galres.

• Ramojus Valtys tvarko Vytauto Bacevičiaus koncerto reikalus. Koncertą rengia Santariečiai; jis įvyks šeštadienį, gegužės 17 d., 8-15 val. vak. Jaunimo Centre.

• Chicago Universiteto Lietuvių Klubo ir Santaros rengiamą festivalį atidarys A. Landsbergis su paskaita "Impact of Exile on Lithuanian Literature". Kiti du įvykiai bus: Vytauto Bacevičiaus koncertas geg. 16 d. ir keturiolikos lietuvių dailininkų paroda. Festivalyje laukiama apie pusantro tūkstančio svečių.

• Pas pirm. V. Adamkavičių įvykusiame pasitarime dalyvavo santariečiai iš visų Amerikos kampų. Ta proga atsilankęs mūsų rėmėjas Juozas Bačiūnas palinkėjo sėkmės, ypač atkreipdamas dėmesį į spaudos darbą.

• S. Šimoliūnas talkininkauja Detroito Lietuvių Bendruomenės vedamaj radijo programoj.

Adresas: P. O. 307, Centerville, Mass., "Banga". Iki birželio 20 d. prašau kreiptis: Alisa Pakštienė, 15 Wendover St., Boston 25, Mass., telef. AV 2-8046.

Sugrįžus iš Pacifiko (29)

Per San Francisco ir Stocktoną

JUOZAS J. BACHUNAS, Sodus, Michigan

1958 m. vasario 12 dieną, išbuve tris savaites Havajuose, po puspenktos dienos kelionės van-
tu pasiekėme San Francisco, Kalifornijoje. Kelionė buvo be nuotykių, maloni, Pacifikas ši kartą, atitinkamas savo vardą, buvo — ramusis vandenynas.

Besibalandodami po aną pusę pasaulio, nepajutume, kaip mes buvome pasunkėję — ne savo kūnais, bet visokiais reikalingais ir nereikalingais naujais daiktais daikteliais mūsų lagaminuose ir maišuose. Bagažas dažnai priauga bekeliuojant. Tad, kad nebūtumėm persunkti tolesnėje kelionėje, kad rastume vietos lėktuvuose, tuojau pat, dar San Francisco uostoje, didesnę dalį daiktų traukiniu pasiuntėme į namus.

Po to nuvykome į viešbutį, o jo netrukus išėjome pasidaryti po miestą. Savo gyvenime dar nebuvome San Francisco ma-
tę. Tai visai gražus ir truputį skirtingas miestas visoje vakari-
nėje Amerikoje. Pastatytas pu-
siasalyje, ant kalnų kalnėlių. Kur tik eini, tai retai tegau-
ni eiti lygia gatve, bet vis — tai
prieš kalną, tai pakalnėn...

Po pietų telefonavau savo ge-
raną pažįstamą Jurginui Vie-
tor'ui, kurio adresą turėjau. Bu-
vau girdėjęs, kad lietuvių San
Francisco esama nemenko būre-
lio, bet neturėjau adresų. Jurgis
Victor yra tikras ir geras lietu-
vis, buvęs kadaise chigagietis,
savo laiku dirbęs Vanagaičio
Marguty. Ir dabar pagamintame
Marguty sukaktuviniame filme
yra panaudota jo viena suharmoni-
zuota daina "Beržas", kurią
gražiai ten sudainuoja Vaznelis.
Jurgis anuo metu orkestruose
grojo trimitu ar kornetu, jis yra
išlavintas muzikas.

Jurgis yra vedęs lietuvaite iš
Chicagos, irgi muzikantė — Onu-
tė Pažemytė. Ji gimiusi Chicago-
je, Crawford-Madison gatvių ra-
jone, kur lietuvių nedaug tegy-
veno. Ji groja hobo instrumentu
(atsiprašau, gerai nežinau, kaip
iš tikrųjų šį instrumentą lietu-
viškai reikia vadinti). Savo lai-
ku pirmuoju hobo ji grojo Chi-
cagos operos orkestre, paskui
Houston, Texas, taipgi Seattle,
Wash., simfoniniuose orkestruo-
se. Kada Jurgis tarnavo preky-
bos laivyne ir kai jo laivas pa-
siekė Seattle, jis nuėjo pasiklau-

syti simfonijos orkestro koncer-
to ir čia netikėtai susitiko savo
seną pažįstamą Onutę. Susitiki-
mas buvo "fatališkas": jiedu ne-
trukus vedė ir dabar San Fran-
cisco turi Taste Good Bakery
biznį, ir sako, kad dabar viskas,
ir vedybos ir biznis, labai gerai
eina. Abu dar kalba gerai lietu-
viškai. Onutė yra lankiusi Chi-
cagos Sv. Kazimiero kolegiją, ka-
da čia viršininkė buvo Motina
Marija (Kaupaitė, dabar jau mi-
rusi).

Tą patį vakarą Jurgis ir Onutė
atvyko į mūsų viešbutį, ir visi
keturi išsiruošėme pažūrėti,
kaip San Francisco atrodo naktį.
Užvežė ant aukštų kalnų, iš kur
tikrai nuostabių vaizdai, ypač
jei naktis graži, neūkanota. Ap-
žiūrėjome naktinį gyvenimą ki-
niečių rajone, žvejų prielauką.
Viskas buvo įdomu. Paskui dar
vienoje specialioje vietoje susto-
jome išgerti kavutės, nors aš ka-
vos negeriu, atėjo vėlus laikas,
ir grįžome poilsui.

Kitą rytą jau vienu du išmo-
kova apžiūrėti tas pačias vietas,
tik kaip visos tai atrodo diena,
kada visos nakties misterijos iš-
sisklaido. Vaziavoma pagarsėju-
siu, čia specialiai palikti seno-
vės tramvajumi, kuris yra užsi-
likęs nuo pirmųjų tramvajaus
dienų. Linija tebėra pačiame
miesto centre, ir daug žmonių
tebesinaudoja tuo tramvajumi.
Jis teikia miestui savotišką ko-
loritą.

Žvejų rinkoje matėme, kaip
verda gyvus vėžius — lobsterius.
Žvejų restoranai iš oro pusės ne-
labai patrauklūs savo išvaizda,
ir aplink juos sukasi ne patys
maloniausi žmogaus nosiai aro-
matai, bet viduje valgiai visai
puikūs ir švara gera ar bent pa-
tenkinama. Sugrįžome dar ir į
China Town, kur ta proga žmona
pasipirko visokių menkniekių.

Nereikia važiuoti į Kiniją, kad
pamatytum tikrą kinietišką gy-
venimą, — ji gali atrasti ir San
Francisco. Kiniečių maži vaikū-
kai žaidžia gatvėse ar tam tikro-
se vietose, ir visi suokia kinie-
tiškai. Kaip patyriau, visi jie jau
trečios ar ketvirtos generacijos,
gimę San Francisco, bet tarpu-
savyje kalba senosios tėvynės
kalba. Taip pat gatvėse daro ir
vyresnio amžiaus kiniečiai. Krau-
tuvėse jų kalba, daugelis pava-

dinimų ir iškabų irgi kinietiškos.
Pagalvojau:... tai žmonės ir
tauta, kuri turi savigarbos, ku-
rie nori išlikti visada tokiais, ku-
o yra. Jeigu tarp lietuvių viešumo-
je taip būtų vartojama lietuvių
kalba, jeigu trečios ir ketvirtos
generacijos lietuviškai taip pat
tebekalbėtų lietuviškai, tai atro-
dytų, kad daug lietuvių yra Ame-
rikoje. Bet mes per daug minkš-
takauliai ir gal minkštadvasiai,
o daugelis ir minkštastamegiai:
mes negerbiame savo kilmės, sa-
vo tautos ir savo kalbos užten-
kamai. Azijatai kiniečiai čia
mums nušluosto nosį ir duoda
pavyzdį, kaip garbingas ir svei-
kai galvojantis žmogus laikosi
savo kilmės, tautos ir kalbos.

Tą vakarą atsilyginome Vic-
tor'ams savo vizitui, nuvykę pas
juos praleisti vakarą. Pasikalbė-
jome apie išgyventus Chicagoje
laikus, kada ten buvo ruošiami
grandioziniai Margučio vakarai,
radio transliacijos į Lietuvą, vi-
sai Amerikai ir, žinoma, pačiai
Chigagai. Tada Jurgis gražiai
talkininkavo Antanui Vanagai-
čiui ir Antanui Oliui, harmoni-
zuodamas įvairias lietuvių dai-
nas, paruošdamas muzikinę pro-
gramą, kaip dabar ne kartą tame
darbe pagelbsti prof. Vladas Ja-
kubėnas ir kiti.

Po vidurnakčio mudu šeimini-
kai parvežė į viešbutį. Sekančią
dieną mano Generalas dar pirkė-
nėjos, o aš tinginiavau. Kitą ry-
tą, mat, turėjome patraukti į
Stocktoną, už 75 mylių nuo San
Francisco.

Atvažiuo mūsų parsivežti se-
nas pažįstamas, per dešimt me-
tų pas mus dirbęs japonas Tom
Itaya. Buvau pasižadėjęs jį ap-

lankyti, jei kada arčiau pasisuk-
siu dabartinėje jo apylinkėje.
Tai jis pats su visa šeima dabar
atvyko mus pavezinti. Pamatėme
daugiau gamtos tarp San Fran-
cisco ir Stocktono. Jis mums ir
kambary savo miesto viešbutyje
jau buvo parūpinęs.

Bevažiūojant ėmė klausinėti
apie vieną Stocktone apsigyve-
nusį lietuvių, apie kurį kiek anks-
čiau buvau jį teiravęsis, nes tu-
rėjau reikalą, — bet dabar visai
buvau pamiršęs pavardę (tik kai
į Tabor Farmą grįžau, radau jo
pasveikinimą, tai pasirodė p.
Stropas, bet jau nebegalėjau jo
aplankyti...). Itaya mus apve-
žiojo po visą Stocktoną, uostą ir
kitas įdomesnes vietas. Taipgi
vizitavau jo tėvus ir kitus gim-
ines, taip pat ir jo žmonos gim-
ines, tai man vis buvo seni pa-
žįstami, nes daugelis jų praėju-
sio karo metu pas mane ilgiau ar
trumpiau buvo dirbę.

Sekmadienį išvykome į kalnus
pažiūrėti garsiąją Kalifornijos
raudonmedžių. Tai didingi me-
džiai, kai kurie turi apie 25 pė-
das diametre. Buvo graži ir sau-
lėta diena, bet kalnuose radome
daug sniego. Tai Kalifornijos sa-
votiškumas. Ir žiemos metu apa-
čioje šilta ir gražu, kaip vasarą,
bet pasikelk į čia pat esamus
kalnus, rasi sniegą ir gali paga-
venti žiemos gyvenimu. Pana-
šiai yra ir aplink Los Angeles.

Grįžę vakarop į Stocktoną, la-
bai nuširdžiai atsisveikinom ir
išsiskyrėm. Sekančią dieną iš ry-
to ruošėmės iškristi į Los An-
geles, kur mums dar norėjosi
praleisti keletą dienų ir paten-
kinti vieną kitą prašymą, kurio
nesusėjome atlikti per mūsų
pirmą apsilankymą. Be to, laik-

GREETINGS and BEST WISHES

FRANCES P. BOLTON

CONGRESSMAN

22nd District

Vaižganto minėjimas New Yorke

Kan. J. Tumo-Vaižganto 25 m.
mirties sukaktį New Yorke pa-
minėjo Korp! Neo Lithuania ba-
landžio 19 d.

Minėjimui pirmininkavo J.
Maurukas, kuris trumpai apibū-
dino J. Tumo-Vaižganto asme-
nybę ir išskėl ryškesnius jo gy-
venimo bruožus bei nuopelnus.
Tarp kitko jis pažymėjo, kad

raščiai rašė apie pūgas ir šal-
čius Michigane, tai dar taip sku-
biai ir nesinorėjo grįžti namo.
(Bus daugiau)

J. Tumas-Vaižgantas gimė 1869
m. rugsėjo mėn. Marijos šven-
tėje, per pačią sumą, todėl moti-
na troško matyti jį kunigų, ku-
rios valią jis ir išpildė, jausda-
mas tam pašaukimą.

Išventintas į kunigus, jis ne-
užsidarė vien religiniam darbui,
bet aktyviai dirbo visose Lietu-
vos kultūrinio gyvenimo srityse.
Jis buvo puikus visuomeninin-
kas, daugelio organizacijų įkūrė-
jas, laikraščių redaktorius, stei-
gėjas, bendradarbis, publicistas
ir didelių veikalų autorius, lite-
ratūros kritikas, u-to profeso-
rius, aukštos dorovės kunigas,
šviečias pavyzdžiu ir toleranci-
ja, didysis jaunimo draugas ir
jo kūrinių jėgų ugdytojas. Jis,
anot prof. Mykoliaičio-Putino, iki
pat mirties stovėjo visos tautos
akivaizdoj, kaip moralinis auto-
ritetas ir nieku nesuteptos gar-
bės bei dorovės žmogus. Baltas,
žaliaplaukis, bet visad judrus,
jaunatvės entuziazmu degas. Ir

įvairiausių pažiūrų žmonės jį ly-
giai mielai matydavo savo tarpe,
mėgo ir gerbė, — baigė savo žo-
dį J. Maurukas ir pakvietė pa-
grindiniu kalbėtoju A. Merkeli.

Šis labai išsamiai klausyto-
jams nušvietė J. Tumo-Vaižgan-
to darbus bei nuopelnus, pacituo-
damas ištraukų iš jo paties raš-
tų bei laiškų.

J. Tumas į gyvenimą išėjo
sunkiais mūsų tautai laikais, kai
Lietuva buvo rusų pavergta, to-
dėl dar kunigų seminarijoje jis
uoliai ruošėsi lietuviškam darbui
ir gana anksti ėmė reikštis jo
kūrybiniai gabumai.

Dėl savo atviro, nuoširdaus ir
tiesaus būdo jam teko daug tuo
laiku nukentėti kovoje dėl lietu-
vybės nuo lenkų, o taip pat ir
saviškių dvasinės vyriausybės. J.
Tumas buvo kilnojamas iš vie-
nos parapijos į kitą, tačiau jis
vistiek nevengė idejinės kovos ir
drąsiai skelbė savo įsitikinimus.
J. Tumo nuomone, tuo laiku rei-
kėjo ne tik liaudyje palaikyti
tautinę sąmonę, bet ir rusų vy-
riausybei skelbti lietuvių reika-
lavimus, rodyti pasauliui lietu-
vių gyvybės ir veiklos ženklus,
— kalbėjo toliau prelegentas.

Nesvetima buvo J. Tumui ir
politika, tačiau jam, atviros sie-
los žmogui, politinės intrigos
nepatiko, arčiau širdies buvo vi-
suomeninis ir kultūrinis darbas,
o jo 60 m. visoj Lietuvoj plačiai
ir iškilmingai paminėtas jubile-
jus parodė, kaip lietuviška vi-
suomenė ir jaunimas mokėjo jį
vertinti. Apie savo visuomeninį
darbą J. Tumas kartą taip išsi-
reiškė:

— Ir tapau savosios lietuviš-
kos visuomenės tarnas; ne, dar
daugiau — jos vergas dėl jos
metų metais nebematęs, kaip
skaisti saulutė šviečia ir džiugri-
na. Kur tik kas man liepė eiti,
ėjau, neatsiklausdamas, kas jį
įgaliojo man liepti; bet tik visu-
menės labui. Ečiau, dirbau be ato-
dairios, laiku nesumesdamas, ar
aš tam kvalifikuotas.

Po paskaitos dramos aktorius
K. Vasiliauskas paskaitė iš J.
Tumo-Vaižganto kūrybos.

E. Č.

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

THOMAS J. UNIK CO.

INSURANCE AGENCY

EVERYTHING IN INSURANCE

East 9th St. Pier Bldg.

TO 1-0200

Detroit bandomi neprašunami šarvai, gaminti iš plastinių medžiagų ir stiklo lydinio.

Gyvenu iš sąmojaus

ALFRED PERLES

5.

Čia ir parodė niekšas savo tikrąjį veidą.
Ir dar po to, kai aš buvau taip pasistengęs.
Aš galvojau apie suvaišintus gėrimus, apie
laukinę antį su apelsinais, apie perleistą mer-
giną ir visą kita.

— Galbūt, jūsų tiesa, Borisai, — pasa-
kiaiu. — Aš esu tiesiog nepasotinamas. Kiek-
vienu atveju ši kartą biržos lošime dalyvau-
kite vienas. Jei norite greit uždirbti, pirkite
Vario Koncerną. Jis tikrai rytų pakils ketu-
riais punktais. Paimkite du šimtus akcijų.
Taip uždirbsite aštuonis šimtus dolerių. Jie
priklausys tik jums vienam. Na, kaip pa-
tinka?

Jis nepasakė, kad mane pavaišins ge-
rų pietumis, jis tik sumurmėjo: "Vario
Koncernas, Vario Koncernas".

Jis buvo truputį neramus visą tą prieš-
pietę, tačiau neprasitarė nė žodžio. Mes na-
grinėjome "Metafizikos Klimatą", paskui
valgėme pietus. Pavalgęs Borisas pasisakė
turįs svarbių reikalų mieste. Aš neklusinėj-
jau, kur jis eis, nes jau žinojau. Man tai pa-
tiko. Tikėjau, kad jis gerai nusvils pirštus.

Taip ir atsitiko. Kai aš kitą rytą nu-
ėjau pusryčių, jis atrodė išblyškęs ir susi-
krimtęs.

— Kas atsitiko? — paklausiau. — Vėl
akių skausmai?

— Vario Koncernas, — sudėjavo jis.

— Krito trim punktais.

— Ar jūs vis dėlto pirkote?

— Paėmiau tris šimtus akcijų, — sušu-
ko beviltiškai. — Jūsų patartas! Aš prara-
dau devynis šimtus dolerių! Jūsų patartas!

— Aš jums siūliau pirkti du šimtus ak-
cijų, — pasakiau, bandydamas nuslėpti savo
pasitenkinimą. — Tikiu, kad jūs palaikysite
jas dar vaiaadėlę. Niekad neparduokit biržos
atoslūgio momentais.

— Aš šiandien parduosiu! — sušuko jis.

— Gali prasidėti tikras kritimas, kaip 1929.

Tada jau pergyvenau, kaip 400 garantuotų
akcijų nukrito iki nulio. Kodėl jūs, Michaeli,
mane sukurstėte? Štai, koks geras draugas
iš jūsų!

— Nesirūpinkite, Borisai, viskas pakryps
į gerą pusę, pamatysite. Dabar pradėkim
"Klimato" 23-jį punktą. Manau, nereikėtų
Spinozos minėti ryšium su Zoharu. Spinoza
pirmoje eilėje yra mokslininkas, jis nieko
bendro neturi su kabalistika.

— Po velnių kabalistika! — sušuko Bo-
risas. — Aš einu pas maklerį.

— Puiku, — pasakiau. — Ar norit, kad
aš ečiau drauge?

— Kam? Ką jūs begagelėsite? — niršo
jis.

— Aš galiu palaikyti jūsų ranką, — pa-

sakiau.

Firmos Kucux & Klan raštinėje vyko
pragaras. Mes įėjome, vos biržai atsidarius.
Nuotalkos buvo pažymėtina blogos kiekvie-
nų akimirka grėsė katastrofa. Daugumas
klientų atrodė prislėgti ir sugniužę. Pasku-
tinėm dviem dienom jie laukė akcijų kilimo
ir be atodairios pirkto. Dabar rovēsi plaukus.

Bendra nuotalka ryškiai priminė raudų sie-
ga. Man atrodė, kad jie dar prieš biržos užsi-
darymą pradės nuo savo kūnų draskytis dra-
bužius ir berti ant galvų pelenus.

— Kaip su vario akcijomis? — sušuko
Borisas ponui Klanui, vos tik mums įėjus.

Tačiau ponas Klanas turėjo kitų rūpes-
čių, negu Borisio vario koncernas. Atrodė, kad
smarkiai spekuliuojęs savo klientų pinigais.

— Aš esu žlugęs žmogus, — dejavo jis,
šluostydamas ašaras nuo skruostų. — Žlu-
gęs žmogus.

— Kaip su variu? — šaukė jam Borisas.

— Velnio su savo variu! — suriko Kla-
nas. — Jis krito. Viskas krito. Kas man gal-
voj su jūsų variu?

Borisas žvilgtelėjo į kurso lentą. Skai-
čiai skubiai krito. Bethlehem Plienas, kurį
jis buvo pardavęs už 48½, dabar terodė 29.

Vario koncernas akimirkomis prarado vertę.
Nepaėjus nė 10 minučių, jis nuo 40 nukrito
iki 32. Ir vis dar tebekrito. Borisas šaukė
Klanui:

— Tuojau parduokite mano akcijas! Te-
legrafuokite į New Yorką!

— Niekas neperka, visį parduoda, —

atsakė ponas Klanas. — Tačiau aš perduosiu
jūsų parėdymą.

— Aš nusizudysiu, — dejavo Borisas.

— Pirmyn! — atsakė ponas Klanas. —

Langas atviras, Jums tereikia tik iššokti.
Raudonojo Kryžiaus automobilis apačioje jau
laukia jūsų. Jūs būsite ketvirtas.

Mes sėdėjome prieš kurso lentą ir matė-
me krįntančius skaičius. Aš buvau vienini-
telis ramus žmogus visoje patalpose. Aš ne-
turėjau ko psarasti. Man buvo tikras malo-
numas stebėti visą tą gobšumą aplinkui, su-
svyravusių iš pat klumpių. Jie dūsavo ir ai-
manavo ir verkė, kaip skęstančio laivo ke-
leiviai. Borisas buvo agonijos vaidinys. Kiek-
vieną kartą, kai Vario Koncernas nukrisda-
vo punktu, jo veidas išsikreipdavo. Jis buvo
jau kritęs iki 29. Paviršutinė apyskaita pa-
mokė mane, kad jis jau buvo praradęs 9000
dolerių. Tačiau jo atsargos dar nebuvo iš-
semtos. Kiek žinojau, vietiniam banke jis
vis dar tebeturėjo 15000 dolerių, nekalbant
jau apie aukso gabalą Anglijos banke.

Reikalams pasiekus blogiausiąjį tašką,
Wall Streete, kaip atrodė, prasidėjo priešin-
gas judėjimas. Pirkėjai pradėjo veikti. Beth-
lehem Plienas per penkias minutes pakilo
nuo 29 iki 34. Borisas pradėjo būkštinti ko
kita:

— Tikiuos, kad jie nepardavė, kursui
nukritus, — garsiai meldėsi, žvilgsnį nu-
kreipęs į dangų. — Alio, Klanai. Anuliukite
pardavimą. Telegrafuokite, tegu palaukia.

— Aš galiu pasiūsti dar vieną telegra-

mą, jei norite, — pasakė ponas Klanas, —
tačiau bijaus, jog jau pervėlu. Jie tikriausiai
jau pardavė.

Akcijos vis dar tebekilo. Bethlehem Plie-
nas greit atsivaro. Netrukus jis pasiekė 44.

— Dieve, — aimanavo Borisas, — Dieve,
aš tikiu, kad jie nepardavė už 29. Jūs suk-
čius, — plūdo jis Klaną. — Aš jums sakiau
neparduoti. Jūs būsite kaltas, jei aš prarasiu
9000 dolerių. Jūs sukčius!

Tačiau ponas Klanas nebuvo lengvai įžei-
džiamas. Jis lengvai šypsojosi.

— Ką reiskia 9000 dolerių? — kalbėjo.
— Norėčiau, kad aš tik tiek tebučiau prara-
dęs. Aš esu žlugęs žmogus, žlugęs žmogus!

Iš tikrųjų aš vyliausi, kad Borisas pra-
ras truputį daugiau, tačiau ir 9000 dolerių
nebuvo taip jau blogai. Jie jo nenužudys.
Viską susumavus, jis gana lengvai išsisuko,
galvojau. Bet vis dėlto likusiai dienos daliai
buvau nutaręs palikti jį ramybėje. Jis tebe-
apgailestaus savo nuostolius. Ne, aš geriau
dingsiu iš akių.

Kai aš kitą rytą nuėjau antriesiems pus-
ryčiams, Borisas buvo išėjęs. Prie durų buvo
prisegtas raštėlis, kuriame jis man pranešė,
jog porai dienų išvažiuos į Londoną. Gri-
šias penktadienį.

Aš žinojau, ko jis norėjo Londone. Pa-
imti autobusą į Anglijos banką ir savo auk-
seliui pasakyti: "Kaip einasi, kaip sekasi".
Ir švelniai jį paglostyti. Toks jau niekšas
jis buvo!

(Pabaiga)

VYTAUTO KAZIO JONYNO KŪRYBA CHICAGOJE

Dailininkas V. K. Jonynas gimė 1907 m. kovo 16 d. 50 metų sukaktį jis atšventė pernai. Tačiau tik po metų buvo surengta jo 50-ties metų sukaktinė meno paroda. Ją surengė Čiurlionio galerija Jaunimo Centre Chicagoje. Truko ji dvi savaites: nuo balandžio 19 iki gegužės 4 d.

Dail. V. K. Jonynas išsiskiria iš kitų mūsų dailės kūrėjų savo platumu. Ir tai tinka ne tik jo tematikai, bet lygiai ir jo žanrui ir technikai. Katalogas žymi 44 jo kūrinius. Čia rasi ir šventųjų paveikslų, ir portretų, ir gamtovaizdžių, ir miestavaizdžių. Žinome taipgi, kad V. K. Jonynas yra knygų iliustravimo meistras, pašto ženklų konkursų laimėtojas ir bažnyčių dekoratorius. Jis taip pat dailės dėstytojas, organizatorius ir administratorius. Gerai valdo plunksną ir nesigraibsto žodžio viešoje tribūnoje.

O štai jo technikos mozaika, pademonstruota sukaktinėje parodoje: akvarėlės piešiniai (5), akvarėlės tapyba (13), medžio raiziniai (6), plunksna ir tušas (4), spalvotas pieštukas ir tušas (4), spalvotas pieštukas (2), litografija (4), pieštukas (6 darbai).

V. K. Jonyno kūrinių chronologija nusako kūrybinę jo raidą. Jau Lietuvoje jis pirmą kartą kaip realistinis grafikas. Labai suprantamas ir labai taiklus knygų iliustracijomis. Ilgainiui grafinę liniją pakeitė (bent iš dalies) spalvų žaismas. Ir čia jis jaučiasi laisvas. Jo nevaržo kokie meninio dogmatizmo rėmai. Jonyno rankose tuoj pat natūralizmo lengvai nuprogresuoja į modernizmą.

Ta pati chronologija liudija, kad pajėgusis dailininkas jau 2-3 pastaruosius metus nekuria. O jeigu jis ką ir kuria, tai visuomenei nerodo. Ir savo žodyje, tartame parodą atidarant, dail. V. K. Jonynas patsai pabrėžė, kad žiūrovai čia neras jo kelių paskutiniųjų metų darbų, nes jis jų nekūręs... Mūzos tai kaltė ar kitų kurių priežasčių rezultatas, mes tegalime tik spėlioti. Būtų betgi mieliau, kad ir tie keleri metai į Jonyno chronologiją būtų buvę įrašyti jo kūrinių.

Konsulas Dr. P. Daužvardis parodos atidarymo iškilmėse sveikino sukaktuvininką, kėlė meno kūrinių reikšmę Lietuvos ir lietuvių tautos vardą populiarinant svetimuosiuose ir linkėjo dail. V. K. Jonynui ir toliau savo genialiskumu tarnauti visų mūsų idealams.

Dailininką V. K. Jonyną apibūdino Čiurlionio Galerijos direktorius dail. M. Šileikis. Patal-

pų šeiminių jėzuitų vardu Jonyną sveikino kun. Kubilius. Koncertinėje iškilmių dalyje solistė Mastienė, A. Nako pianu lydimu, padainavo kelis kūrinius. Iškilmės baigtos tautinių drabužių konkursu, užkandžiais (be alkoholio!) ir šokiais, B. Jonušo kapelai grojant. J. P.

BOSTON

N. ANGLIJOS LIETUVIŲ MOKYTOJŲ

S-gos konferencija įvyko balandžio 26 d. Joje dalyvavo rašytojas Dr. H. Nagys iš Montreal, Canada, kuris Lituanistikos Mokykloje, aukštesnių klasių mokiniams, mokytojams ir seselėms mokytojoms dalyvaujant, pravedė lietuvių literatūros pamoką apie Maironį, Donelaitį ir kitus autorius. Pamoka buvo tikrai gerai paruošta.

1 val. Tautinės S-gos namuose įvyko pietūs. Jų metu kalbėjo Dr. Nagys, nušviesdamas mokyklų būklę Kanadoje. Čia pat buvo perrinkta Mokytojų S-gos valdyba, kurioje įėjo: K. Mockus, J. Vaičiūnas, O. Griniūnė, V. Vakauskas ir St. Smitienė.

3 val. įvyko konferencija, ku-

rioje, be mokyklos vedėjų pranešimų, referatų skaitė V. Kubokas — "Lietuvių kalbos ir literatūros dėstymas", ir P. Pau-liukonis — "Tautos istorijos dėstymas".

Gaila, kad iš sąrašuose esančių per 70 mokytojų į konferenciją atvyko tik apie 30, neskaitytose seselių mokytojų, dirbančių parapinėse mokyklose. Reiškia, ir profesiniai reikalai jau nebe-rūpi.

BOSTONO KULTūros KLUBO

susirinkime balandžio 26 d. rašytojas Dr. H. Nagys skaitė paskaitą "Dvylika metų mūsų benamės prosos". Jis apžvelgė mūsų rašytojų darbus už Lietuvos ribų 1947-57 laikotarpy. Iškėlė rašytojus J. Jankų, M. Katiliškį, Pulgį Andrių ir kt., kurie tvirtai laiko plunksną rankose.

Prasmingai palietė ir Lietuvių Rašytojų D-jos vadovybės klaidas, kurios žalingai veikia kitus. Be rašytojų, kėlė ir skaitančiųjų reikšmę. Paskaita buvo tikrai įdomi ir naudinga.

ALB RINKIMUOSE

tedalyvavo tik 122 rinkėjai, jų skaičiui nesiekiant pirmųjų rinkimų, kada balsavo apie 200 asmenų.

Daugiausia balsų gavo į Tarybą: J. Kapočius 80, S. Barzdukas

80, kun. S. Yla 69, M. Gimbutienė 66, M. Katiliškis 62, B. Kalvaitis 56 ir t.t.

Į Seimą: J. Kapočius 85, S. Barzdukas 80, O. Ivaškienė, J. Gimbutas ir V. Izbičkas po 78 ir t.t.

LAISVĖS VARPO

sukaktuviniame bankete balandžio 27 d. dalyvavo apie 200 asmenų. Vakara pravedė radijo pranešėjas P. Viščinis. Pagrindinę kalbą pasakė Dr. B. Kalvaitis, kuris išskėlė V. Kudirkos Varpą, amerikiečių lietuvių dovano-tą Laisvės Varpą Lietuvai ir dabartinį radijo Laisvės Varpą, palygindamas jų reikšmę Lietuvai įvairiuose laikotarpiuose.

Programoje dalyvavo solistė St. Dangelienė ir solistas St. Liepas, akompanuojant komp. J. Gaideliui.

Vakarienes šeiminkai buvo

p. Kropienė ir St. Andriulionis. Reikia pastebėti, kad šį radijo pusvalandį klausė senieji ir naujieji ateiviai, bet palaikymo mažokai tesirūpina.

ISRAISKOS ŠOKIO IR FORTEPIONO

Elenos Kepalaitės ir amerikietės Hazel Hallet koncertas įvyksta gegužės 11 d. 8 v. vak. New England Mutual Hall, 225 Clarendon St., Copley Sq., Boston.

Sokėja E. Kepalaitė atvyko į Bostoną parengiamiesiems koncerto darbams ir apsisistojo pas B. J. Vaičiūsius, tel. AN 8-5714.

Programoje, be kitų, atliks ir lietuviškus dalykus: Lithuanian Silhouettes ir Young Devil, V. Jakubėno.

Reikia tikėtis, kad Bostono lietuviškoji visuomenė parems savo atsilankymu tą pirmąjį išraiškos šokio ir piano koncertą.

Peenemiundės baltieji pirštai

Į TEKSAS IR PRIE JUODOSIOS

Amerikiečiams "tereikia" tik 100 mokslininkų...

Maždaug 60-ties metų ilgio, kvadratinės formos barakų kompleksas, kurį amerikiečiai pavadino "atmatų dėže". Jis yra Garmisch-Partenkirchen. US pulkininkas Toftoy yra "Operation Paperclip" šefas.

164-rūšose barakų kambariuose sėdi generolas Dornberger, Wernher von Braun, Dannenberg, Schilling ir kiti. Pulkininkas Toftoy neturi teisės į JAV pasiimti daugiau, kaip 100 mokslininkų. Taip įsakė Pentagonas. Betgi kartoteka, kurią Toftoy gavo iš Research Department (joje yra pavardės vokiečių tyrinėtojų, mokslininkų ir t.t. — visi VIP's: Very Important Persons) yra daug gausnė ir juos visus departamentas norėtų Amerikoje turėti.

Amerikiečiai pakankamai nežino apie "atmatų dėžę" — sėdinčio kiekvieno paskirto mokslininko vertę. Pulkininkas Toftoy daug galvos negula. Jei jo tardytojas-ieskotojas galvoja suradęs tikrai svarbų žinovą, prisega prie pastarojo kartotekos kortelės savaržėlę (paperclip).

Tuo metodu dirbant "sužvejojama" dalis vertingų asmenų, bet tik vėliau paaiškėja, kad lengvabūdiškai ir neapdairiai jie elgėsi. Dalis gerų specialistų liko ir juos vėliau pasiglemžė rusai.

Wernher von Braun ir eilė mokslininkų, (ne visi raketų gamybos srityje) 1945 metų rudenį per Londoną keliauja į JAV. Jie turi kišenėse sutartis, gali kartu pasiimti šeimas ir netgi pažadėta, kad ras žemėje rojų.

Po dešimt metų Muenchene

Praslinko dešimt metų. 1956 m. balandžio mėn. 27 dieną, Miunchene "Regina" bare skamba šlageris "Begin the Beguin". Šviesa pritremdyta. Keliami šampano stiklai. Tai užbaigia penkių dienų tarptautinio aeronautikos kongreso, kurį rengė Oro Susisiekimo Mokslų Akademija kartu su NATO. Pagrindinė tema buvo: vokiečių tolimo vairavimo ginklai paskutiniajame kare.

Šoka tik viena pora. Dr. Kurzweg, daugiau kaip po dešimties metų nuo darbo Peenemiunde, šandien šefas Aeroballistinio skyriaus prie Amerikos laivyno. Šoka su Dr. Trommsdorff, sprausminių motorų žinovo, dukterimi.

Dr. Trommsdorff tik neseniai buvo paleistas iš Sovietų Sąjungos. Ten jis dirbo prie iššovimo papildomai pagreitinamų artilerijos šovinių.

Sėdžiu šalia Walter Dornberger. Kada tai jis buvo Peenemiundės komendantas, gi šandien dirba vadovaujame poste amerikiečių orinio susisiekimo ir raketų pramonėje, Bell firmoj. Jis yra stambus, griežtas, bet savotiško humoro, kuriuo visuomet pasižymėjo, nėra praradęs. Taip pat išlikęs ir prigimtas hesiškas akcentas, nors keistai susimaišęs su naujojo pasaulio kai kuriais žodžiais.

Jis kalba apie Peenemiundę pagamintą "Vandens Krioklį", tuometinę vienintelę raketą, veikusią be užgaidų nuo pat suprojektavimo iki šaudymo bandymų. Tik kare panaudoti jos nebespėta. Jis komentuoja Chruščiovo žvanganimą ginklais, kada Kremlius valdovas prieš tris dienas Anglijoj pareiškė, būk rusai galį savomis raketomis pasiekti kiekvieną pasaulio vietą. Jis sako:

— Tarp šaudyti ir pataikyti yra toks pat skirtumas, kaip tarp dangaus ir žemės.

Po to Dornberger pasakoja apie pasaulio erdvės užkariavimą, kurs prasidėjo su "Baltųjų pirštų" startu.

— Jūs žinote, jog žemė tėra tik menkas taškelis visatoje. Pirmą kartą istorijoje mes pradėdami galvoti tridimensionaliai. Pirmą kartą mūsų galvosena eina į aukštį — vertikaliai. Iki šiol žmonija tejudėjo plokštumoje-horizontaliai: tiek sausumoje, tiek vandenyje, ir tiek ore. Skraidymas tame menkame aukštyje tebuvo irgi tik horizontalus judesys. Tik dabar mūsų akys krypsta į aukštį.

Orkestras groja valsą, bet šokėjų nėra. Vienas vokiečių mokslininkų iš Amerikos raketų dykumų pageidavo tos muzikos. Aišku, kiekvienas yra kiek sentimentalus, kai po vienuolik metų lankosi tėvynėje, o sekančią dieną vėl turi grįžti į tyrimo laboratorijas, kur spiegia galingos turbos ir kyla garuojančio skysto deguonies rūkas.

Sukasi puošniaus viešbučio sunkios durys. Pasirodo aukštas, lieknas, šviesiai pilku kostiumu vyras. Tai Kap Kanaveral saulės nudegtas vyriškis įžengia halėn. Jis labai užsidaręs, be reikalo netaria nė žodžio. Tai tarptautinės raketų žinovų kongreso "žvaigždė". Antrasis savo svarba Amerikoje po Wernher von Braun, didysis variklių specialistas, — Martin Schilling, Redstone Arsenal, Huntsville, Alabama.

Jo palydovas, stambus ir riebus, gabardino kostiumu, su rėkiančių spalvų ir keistų geometrinių figūrų kaklaraiščiu. Pastarasis yra "Bodyguard", — asmeninis sargybinis vieno iš didžiausių amerikiečių raketų programos paslapčių žinovo.

Norėta, kad atvyktų Wernher von Braun, bet Pentagonas nesutiko. Stebėtina, kad Schillingą išleido. Pagaliaus zonos siena nėra toli, ir rusams šis asmuo būtų vertas bandymo pagrobti.

(Bus daugiau)

Einam... iki galo...

Į VALUETOWN, U.S.A.

The Illuminating Company rimtai ir entuziastiškai remia idėjas ir idealus Valuetown, U.S.A. programos. Visas Clevelandas didžiuojasi biznio ir kitų vadų dvasia dabartiniame susijungime kovoti prieš esantį atoslūgį. Visos Clevelando prekybininkų pastangos daugiau parduoti, kad išsilaikytų savo darbuose jūsų draugai ir kaimynai, reikalingas nuolatinio pritarimo.

Tiems žmonėms Clevelande, kurie galvoja apie kokį pirmą, bet jį atidėlioja, mes sako-

me: "Pirkite dabar!" Jūs surasite geriausias metų prekes visako, ko tik jums reikia pirkti.

Daugiau ir daugiau biznio organizacijų duoda specialias kainas, daro nuolaidas ir išpardavimus. Mes skatiname tuos, kurie dar nepasidarė Valuetown, U.S.A. dalimi, dabar į jį įsijungti. Einam iki galo, kad išlaikytume clevelandiečių darbuose, išlaikytume pastovią ekonomiką, Clevelandą išlaikytume priekyje.

HARTFORD

VYRŲ CHORAS

ir šiais metais ruošia savo metinį koncertą. Choras lietuvių visuomenės mėgiamas. Ankstesnių koncertų metu svečių gausiai atvykdavo iš aplinkinių valstybių.

Koncerto programoje dalyvauja solistas Arnoldas Voketaitis. Šis nuolat spaudoje minimas, plačiai ir palankiai vertinamas dainininkas, nors yra kilęs ir gyvena tik už kelių dešimčių mylių nuo Hartfordo esančiame New Havene — lietuviams Hartforde pasirodys pirmą kartą.

Taip pat programoje dalyvauja ir mišrus choras.

Chorams vadovauja muz. Jurgis Petkaitis. Mokėsi Austrijoje ir čia, Hartforde, baigė Julius Hart vardo muzikos kolegiją. Nuo pragyvenimui reikalingų vargonininko pareigų visą likusį laiką pašvenčia chorams ir jaunomenei, gaivindamas juose lietuvišką dainą.

Koncertas įvyks Lietuvių Klubo salėje, 227 Lawrence St., gegužės 10 d., 7 val. vak. Po koncerto šokiai.

BEST WISHES

FROM A FRIEND

TARP MELNIKO IR KALNIŠKĖS MUŠIO

Čiurlionio ansamblio koncertas Clevelande

VIKTORAS MARIŪNAS

Kelias atgal

Čiurlionio Ansamblio šiam krašte yra išgyvenęs eilę savos žemės drebėjimų. Kai kurie jų žymėjo ligą, nuotaikos kritimą ir sustabarėjimą. Kiti — valią išlikti, norą kurti ir atsinaujinti.

Čiurlioniečių koncertas Clevelande gegužės 4 d. buvo jų aistringa demonstracija gyvybės pergales prieš žudomąją dvasią. Jų daina turėjo naują įtaigą, stiprų pulsą ir pavasarių kvapą. Jų kelią atgal į priešamerikinių laikų jėgą koncertinę salę beveik pilnai prisėdusi publika sutiko su nuostaba ir pelytom ovacijom.

Daina

Žmogaus aktas, jeigu jis yra nemeluota kūryba, nesiduoda atkartojamas, jis yra vienartinis, kaip pats gimimas. Pažinęs Ansamblio jėgą anapus Atlanto kaip ištisą jausminę sriutį, šiame koncerte buvau veikiamas įtaigos, kad anai sričiai dirigentas bus davęs daugiau epinį įreminimą, kad jo moste ir dainos spalvos, melodijos ir ritmo sklaidoje jau gana žymus intelektualinis išmąstymas. Tai daug žadanai interpretacinę kryptis. Mšriojo choro daina, Melnikas, šiaip jau tuštoka garsinė iliustracija, buvo išgelbėta kaip dariniai ir spalvinga koncerto detalė, tiksliai gavusi impresionistinį atskleidimą. Beliktų tik pagedauti tam tikro išlyginimo, sutramdant kai kurių frazės iliustratorių norą išsiskirti realistinėm manierom.

Bendrąja tartim, mūsų daina esanti liūdna, raudos ir skundo kupina. Ir to nebūtų galima nugnyti. Raudos virštonis jaučiamas net ir traškiose, satyros ir išdaigos sklidinose dainose. Tačiau šito koncerto epinis įreminimas gal pirmą kartą žadino intuiciją, kreipiančią į nuokimą, kad ir visos mūsų senos dainos, nors ir pačios liūdniausios, nors ir su pačiu tragiškiausiu žodiniu turiniu, savo muzikiniu vaizdu yra niekad nenugalėtos mūsų žmogaus gyvenimo valios išraiška. Šimtmečių kovos ir pergalės dėl žmoniškumo ir laisvės tikrai dainose savo istorijas surašė ir paliko. Todėl mūsų autentiškos liudies dainose ne užgriebiame ašaringo sentimentalumo nei žodyje, nei muzikoje. Tai kaip tik įgalina ir pateisina intelektualinę jų sklaidą.

Tačiau šviežios dainos dar daug daugiau mirksta ašaroje, negu pulsuoja laimėjimą pralaimėjime jamžinančių tautos kankinių krauju. Tokiu jausmu teko klausytis graudžios ir drungnai saldžios Kalniškės mušio dainos. Partizano ir jo dalios dar nei rašytojas nei dainos kūrėjas nėra prinokęs atskleisti.

Solistai

Šita programa solistėms J. Kristolaitytei ir A. Stempužienėi.

nei skyrė labai reikšmingus vaidmenis. Tačiau, bendra pasiskirtim, programa sudaro choro koncertą. Todėl solistės po vieną arba dueto dainavo tik choro arba bent kanklių orkestro palydimos ir pildomos. Jų uždavinys čia buvo skirtingas nuo rečitalinių pasirodymų. Čia joms reikėjo stengtis neišsiskirti, bet, išsaugojant savo individualumą, darniai įsilieti. Vargu, ar mūsų dainininkų tarpe yra kita pora, kuri taip tikėtų choro koncertui papildyti, pajavairinti ir papuošti, kaip abi žymiosios clevelandietės.

Dirigentas

Stebino šviežias įspūdis, kad muz. A. Mikulskis su metais eina jaunyn. Metai jam dovanojo epinės požiūri į dainą ir santūresnį, bet labiau individualų ir stipriau akcentuotą mostą. Tai liudija jo profesinį atjaunėjimą ir kūrybinį gajumą. Su šviežiu A. Mikulskiu prabilo į mus ir šviežias, labiau įtikinantis ir labiau patikimas Čiurlionio Ansamblio.

Koncertas

Savo judesio planu koncertas buvo tradicinis: mišrusis choras, vyrų choras, moterų choras su kanklių orkestru, mišrusis choras su kanklių orkestru ir liet. liaudies puč. instrumentais.

Savo vidine slinktim ir nuotaika jis buvo kur kas vienalytiškesnis, negu senesnieji ansamblio koncertai. Visos keturių dalyvų sudarė vienos, ritmu ir spalvomis margos lietuviškos suitos įspūdį. Gal čiurlioniečiams ir netektų daugiau pasigesti tautinių šokių dalies, nes ji sugriau-na koncerto vienalytiškumą. Jam išsaugoti ir sustiprinti galėtų nebūti pertraukos tarp pirmos — antros ir trečios — ketvirtos dalies, nes vieniems (vyrams ar moterims) atskirai dainuojant, kiti gali ir čia pat scenoje tylėdami pastovėti.

Viltys

Čiurlioniečių atjaunėjimas įrodė, kad mes galime ne tik nemirti, ne tik nesustabarėti, bet vėl šviežių žodžių ir šviežių žingsnių suskardyti ir kitose mūsų kultūrinio darbo atšlaitėse. To iš mūsų laukia laikraštis ir knyga, teatras ir dailė, mokykla ir bendruomenė.

Patys čiurlioniečiai turės ne tik gyvi išlikti ir kitus gyvenimui priekelti, bet ir savo gyvybę nuolatiniiais kūrybiniais laimėjimais liudyti. Tuo galime tikėti, nes jie turi ne tik niekad vilčių ir energijos neprarandantį meno vadovą A. Mikulskį ir jo gerą tautininkę kanklių ork. vadovę O. Mikulskienę, ne tik puikius bendradarbes solistes J. Kristolaitytę ir A. Stempužienę ir solistus iš savo tarpo, bet ir laimėjimais tikinčią savo valdybą, jau eilę metų vadovaujamą rū-

Gegužės 10 d., šeštadienis

Slovėnų Salė

CLEVELANDO VYSK. M. VALANČIAUS

LIT. MOKKLOS ŠOKĖJŲ GRUPĖ

GRANDINĖLĖ

ŠOKIŲ, DAINŲ, LIETUVIŠKO ŽODŽIO PROGRAMOJE

PAVASARIO ŽIEDAS

DALYVAUJANT

sol. Vaclovui VERIKAIČIUI ir

muz. Stasiui GAILEVIČIUI

PO PROGRAMOS ŠOKIAI, ŽAIDIMAI, VAISĖS

Pradžia — 7. val. vakaro (punktualiai)

Ateisi VĖLIAU — masysi MAŽIAU!

Visas koncerto-baliaus pelnas skiriamas Clevelando Lituanistinės mokyklos išlaikymui.

Lit. mok. tėvų komitetas

KVIEČIAM Į MOKYKLOS VAKARĄ

Šį šeštadienį Grandinėlė švenčia penkerių metų sukaktį ir pasirodo su naujais tautiniais šokiais.

Šis šeštadienis yra mokyklos vakaras, nes Grandinėlė sudaro lituanistinės mokyklos mokiniai. Dalyvaukime jų vakare. Patremkim mokyklos ir Grandinėlės gražų darbą.

Dirvos redakcija

DIRVOS VAKARAS JAU ČIA PAT

Jis įvyksta gegužės mėn. 24 d. 6:30 val. Slovenian Auditorium.

Programoj televizijos dainininkas Arnoldas Voketaitis, rašytojas humoristas Antanas Gustaitis, nauji tautiniai šokiai ir kt.

Visus clevelandiečius ir visus Dirvos skaitytojus kviečiame iš anksto tam vakarui-koncertui rengtis. Mes laukiame svečių ir iš toliau, nes tuo laiku keliai jau bus geri, o šeštadienio vakaras ilgas... Bus proga susitikti, pabendrauti, senas pažintis atnaujinti ir naujas sudaryti.

Bilietai jau parduodami Dirvoje. Apsirūpinkit iš anksto, kad turėtumėt geresnę vietą. Bilietų kainos po \$2.00, \$1.50 ir \$1.00.

pestingos Jaun. Nasvyčio rankos.

Šitos viltys čia reiškiamos Ansamblio įsikūrimo nuosavuose namuose proga.

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžių: apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

GERESNI NAMŲ STATYTOJA VISUOMET ISTATO MONCRIEF

šildymą ir oro vėsinimą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

CleveChecks

SPECIAL BUDGET CHECKING ACCOUNTS

REGULAR CHECKING ACCOUNTS, TOO • USE THE ONE BEST FOR YOU!

The Cleveland Trust Company

65 CONVENIENT BANKING OFFICES

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

dinėlis pasirodymas su lietuviškais šokiais. 35 kartus šoko lietuviams ir 38 amerikiečiams. Su pasirodymais aplankė Akroną, Pittsburghą, Columbus, Detroitą, Chicago, Windsorą (Canada).

STUDENTAI KVIEČIA

Lietuviškoji studentija visais laikais buvo pats gyviausias tautos elementas. Anais tamsiais Lietuvai metais Maskvos, Peterburgo, Friburgo studentai būrėsi krūvon, kaupė energiją ir šalia mokslo nenuilstamai dirbo ir kovojo už lietuvių tautos teises, už jos laisvės atstatymą ir jos valstybės atkūrimą.

Gausūs būriai studentijos kovėjo nepriklausomybės kovose — ne vienas ir krito už laisvę. Tačiau jų aukos ir darbas nenuėjo veltui: Lietuva augo, kilo, šviesėjo.

Šiandien visos viltys vėl krypta į studentiją — būsimuosius kultūrinio, politinio, ekonominio gyvenimo vadovus. Tačiau šiaandien emigracijos studentams gresia ir didžiausias pavojus: išsijungti iš savo tautos gretų ir įsikurti į svetimas eiles. Todėl visų lietuvių didelė pareiga padėti lietuviškajai studentijai jų sunkiame kelyje į šviesesnę lietuvių tautos ateitį.

Jau šiandien jų darbai žymūs — jie leidžia "Lituanus", jie mąstą mintį neša į politinį gyvenimą, jie siekia kūrybinių gelmių. Tačiau jų gražios pastangos neišsivers iš sunkių aplinkybių pinklių, jei visuomenė neties jėms rankos, paremdami moraliai bei materialiai.

Gegužės 11 d. visuomenė gali parodyti, jog jai rūpi savo jaunųjų inteligentija. Tą dieną 6 val. vak. lietuvių salėje Clevelando studentai rengia įdomų koncertą-šokių. Programą išpildys plačiai pažįstamas aktorius humoristas Vitalis Žukauskas ir du akademikai menininkai — soprano Audronė Gaigalaitė ir bosas Alydas Karaša. Šokiams gros dar negirdėtas naujas orkestras, bus bufetas ir baras.

Visuomenė nuoširdžiai kviečiama šiame koncerte gausiai dalyvauti. Parodykime, jog studentijos pastangos mums yra mielos. Savo doleriu įgalinkime juos plačiau išsiskleisti sparnus kelyje į mokslo, kultūros ir lietuvių viršūnes. Ak, juk šviesusis lietuviškasis jaunimas yra mūsų brangiausias turtas!

L. T. A. Sambūrio susirinkimas
Gegužės 11 d., 11 val. 30 min. Lazdinių bute — 1192 E. 87 St. Sausiamas L. T. A. S. Clevelando skyriaus narių susirinkimas. Dienotvarkė: Amerikos Lietuvių Tautinis Kongresas New Yorke. Dalyvavimas narių būtinas. Paskiri kvietimai nebus siuntinėjami.

3-JŲ ŠEIMŲ NAMAI

Prie 5-ųjų taškų ant St. Clair, mūrinis pastatas, 3 butai ir krautuvė, karšto vandens šildymas, garažai. Pajamos \$315 mėn. Kaina \$21,500.

Prie Hayden 3-jų šeimų medinis namas. Nauji gaso pečiai. Pajamos \$245.00 mėn. Kaina \$21,000.

Vienos šeimos namai

Lee Rd., prie Mayfield, 9 kambarių mūrinis namas. 2 vonios. Karšto vandens šildymas. Garažai. Savininkas labai sinteresuotas parduoti.

Eddy Rd. rajone moderniai įrengtas 6-šių kambarių namas. Graži virtuvė, poilsio kambarys, naujas gaso pečius, garažas su pakeliamom durimis. Prašo \$13,500.

East Cleveland prie Rozelle mokyklos, 6-šių kambarių namas, garažas, gaso šildymas. Kaina \$13,500.

Turime ir daugiau namų ir kituose rajonuose. Kreipkitės į

Turime ir daugiau gerų pirkinių. Kreipkitės į

p. ŠIRVAITĮ

Wm. T. Byrne — Real Estate
1535 Hayden Ave. MU 1-6100
ar namuose KE 1-4080

VAISTI Į LIETUVĄ ZINOMA SIUNTINIŲ FIRMA O R B I S

Siunčia įvairaus turinio siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus. Siuntiniai gali būti iki 44 svarų ir pagal sudėtį gali būti maišyti. Siunčiame maistą, tekstilės medžiagas, odą, avalynę, darbo įrankius ir kitką. SIUNČIAME ĮVAIRIUS VAISTUS — TURIME DIDELĮ PASIRINKIMĄ PAGAL KLIENTŲ PAGEIDAVIMUS — DĖL ORIENTACIJOS PADUODAME KAI KURIŲ VAISTŲ KAINAS.

CORTISONE 100 tab. 5 mg.	\$6.90
Cortisone 40 tab. 5 mg.	\$3.25
Hydrocortisone 1 via! 5cc	\$1.75
Prednisone-METICORTEN 100 tab. 1 mg	\$5.75
Prednisolone-STERANE 100 tab. 1 mg.	\$8.00
Serpasil 100 tab. 25 mgm.	\$2.15
Reserpin 100 tab. 25 mgm.	\$2.00
Largactil 100 tab.	\$3.00

ČIA PADUOTOS KAINOS YRA SU MUITU. Reikalaukite kainaraščių. Kainaraščiai ir patarnavimas LIETUVIŲ KALBA. Rašykite mums lietuviškai.

Dviračiai "CRESCENT" su muitu ir persiuntimu \$87.50
Laikrodžių moteriškas šveicariškas 17 akmenų su muitu \$26.85
Režutukai stiklui (su muitu) \$4.90.

O R B I S

578 Wyandotte St. E., Windsor, Ont.

Tel. CL 6-3982

Chicago, Ill.: 4414 So. Rockwell St. YA 7-2445.

Detroit: Gaiya: 3570 W. Vernor. Tel. TA 5-9783

Kenosha, Wisc.: 4311 Sheridan Rd. OL 4-2373

Dr. S. Tamošaitis

iš Floridos atvyko į Clevelandą.

Vytautas Balas-Balašaitis

automobilių atstovas, praneša, kad jis perėjo dirbti į Jim Connel Chevrolet Inc., 14481 Euclid Ave., telef. UL 1-3300, namų CE 1-6072.

Ar jūs jį pažįstat?

Po tokia antraštė The Cleveland Press atspausdino Danutės Koklytės žavią nuotrauką. Po nuotrauka rašoma, kad Danutė dirba bilietų pardavėja Sabena World Airlines lėktuvų susisiekimo bendrovėje. Pažymima, kad ji gimusi Lietuvoje, o šiame krašte gyvena 6 metus.

Išnuomojami du kambariai

su visais, naujai supirktais baldais. Savaitėi \$10.00 viename asmeniui.

Saukti: EN 1-3876, 1078 E. 77 St.

Tik Dirvą skaitydamas sužinosi, kaip gyvena viso pasaulio lietuviai.

M. Drosutis

grįžo Clevelandą 5 mėnesius praleidęs Phoenix, Ariz.

JUMS GERI NAMAI

Eddy Rd. ir St. Clair

4 miegamų, 1 šeimos namas, naujas gaso furnasas, garažas, gražus sklypas, tikai \$1,200 įmokėti.

Geras 2 šeimų namas

po 3 miegamus kiekviename bute, nauji gaso furnasai, labai gražiai įrengtas rūsys (recreation room). \$3,000 įmokėti. (40)

RAY NAUSNERIS.

Namų prekyba; namų, baldų ir auto-našinu apdrauda.

11809 St. Clair

LI 1-3919 LI 1-9216

2 šeimų.

6-6 dideli kambariai, dviguba dengta veranda, dujų šildymas, garažai. 128 gatvė iš Shaw. Kaina \$17,900.

Raab Realty

GL 1-8033 arba MU 1-2992

I. J. SAMAS JEWELER

šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai

Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-9969. Bute: WA 1-2354

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairuose apdraudose-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savo šeimose namuose. Klubas turi įvairių garsiakalbių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radio valandėlių. Vėšą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuvių valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

CLEVELANDO STUDENTŲ KONCERTAS-VAKARAS

Gegužės 11 d., sekmadienį, 6 val. v.

LITUVIŲ SALĖJE

Programoje:

Aktorius — V. ŽUKAUSKAS.

Solistai: A. GAIGALAITĖ — sopranas,

A. KARAŠA — bosas.

Bilietai gaunami pas vietos studentus.

ir prie įėjimo.

DIRVA

★★★
THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344, Redaktorius Ballys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

STRASBURGO SEIME (II)

KOEGZISTENCINIO KVAILIOJIMO PAVOJUS

Chateau Pourtales, seno dvaro rajone, stovi nemažas pusiau barakinis pastatas-bendrabutis. Tai vadinamas Free Europe University, kur vyksta PET Seimo sesija.

Didžioje salėje, iš pavergtų tautų vėliavomis apsuptyje tribūnos vienas po kito prabyla delegatai. Jų kalbose mirga patirties pavyzdžiai, kaip kur reiskiasi bolševizmo grėsmė ir politika. Daugumas kalbų nukreipta ne į čia esančius, o į Vakarų pasaulį. Ties spaudos stalais auga kalbų tekstų ištisos krūvos. Sunku net visas paskaityti ar išstudijuoti.

Tad, ar pasiekiamas tikslas? Didžiojo spaudos atgarsio atžvilgiu tikrai nepasiekia. Tačiau, viša šioji medžiaga išsiuntinėjama į paskirų ministerijų kanceliarijas, o į Vakarų pasaulį. Tiesa prasme, be abejo, pasiekiamas tam tikras efektas — tegu ir begarsis ir begandis.

Kyla tačiau pats esminis klausimas: ar šiandien bereikia apšviesti vakarus? Juk, atrodo, pabudo!

Taip, ir būtų naivu tikėti, kad šioji asamblėja pasiektų daugiau kaip naujo informavimo tikslą. Kasgi mato visuomenės opioniją, ne, ne, kalbos, o faktai. Informavimas ir perspėjimai — tai tik dalis opionijų suformavimo. Nei ši asamblėja, nei daugelis pabėgėlių negali faktų sukurti. Juk niekas iš jų nevaldo realios iėgos! O apie veiksmų iššaukimą iš viso negali būti kalbos: veiksmus iššauks tik kiti veiksmai. Toki komunistų veiksmai yra pažadinę vakarus. Jie patys sau sudarę atitinkamą "propagandą".

Taigi, taip išeitu, kad pabėgėlių ir tokios asamblėjos darbas nereikalingi?

Ne visai ir ne taip stovi reikalai. Sovietų veiksmams, kurių grėsmė šiandien akivaizdi visam pasauliui, sukėlė vakaruose tik dalinę reakciją — dar ne veiksmo, dar tik baimės ir defetizmo reakciją. Jos išdava — dabartinis "koegzistencinis" kvailiojimas. Vakarai niekad kovos nemėgo, nori išvengti savų nuostolių. Kaip tas ūkininkas Sibire nuo vilkų bėgdamas, meta tai drabužį, tai batus — dėl šventos ramybės, tikslu pasotinti vilkus, — taip ir jie gali panašiai padaryti. Žinome, kaip baigiasi ta pasaka: visai plikas likęs ūkininkas galų gale pats galą gavo. Sušalo.

Ar jis pasielgė protingai? Žinoma, ne. Tai ir daugelis kalbėtojų vis ir vėl kėlė mintį: nieko neišeis iš koncesijų rusams! Tik patys pliki liksite. O pavergtųjų tautų laisvės principas, dėl kurių išlaisvinimo įsipareigojo vakarai, tai ir yra tokia kaoliniukai bei batukai.

Jaučiama tendencijų vakaruose numesti juos vilkams. Dar daugiau, vilkai prasitaria, kad jie tik tuo ir pasitenkins.

Tikėti vilkui ar netikėti? Rodos klausimas aiškus! O pasirodo ne taip. Yra išminčių, kurie mano, kad vilkas avinėliu tapo. Asamblėjoje tad pirmoje eilėje ir pasigirsta balsų, kad vilkas vilku liko. Ir taip pasigirsta iš visų lūpų. Tai yra vienas šios asamblėjos uždavinys ir teigiamybė, kad visi kalba vienai. Tai daro įspūdį vakarams, nes negali būti įtarimo, kad čia siekiama įbrukti vakarams ko-

kia nors paskiros tautos nuomonė.

Toliau pasigirsta argumentų: kokia kaina parduoti, jeigu jau kas nori? Jokia, pasirodo. Sovietai vietoj kainos siūlo grasinimą! Tikrai — maža ir labai maža kaina. Gal pasiūlys dar ir garbės žodį? Turbūt. Ir atsiranda visgi žmonių, kurie mano, kad bolševikai keisis. Taip, keisis — tikslu dar sustiprėti. O vakarai, labai "jauni" toje materijoje, mano, jog pasikeis tiek, kad pavergtiesiems bus kiek lengviau gyventi ir tuo problema bus baigta... Todėl paskiri kalbėtojai kartoją ir moralinius argumentus — įsipareigojimus ir atsakomybę.

Tai atsispindėjo ir antrame dienotvarkės punkte — Europos integracijos klausimu, kur lietuvių vardu kalbėjo V. Banaitis. Kas ta Europa pagaliau — ar tik tas kontinentas, vienintelis, kurio vardas neprasideda raide "A"? Ir kaip kalbėti apie ją!

Todėl kalbėtojas nagrinėjo pavergtų tautų įnašą į dabartinę integracijos stovį. Jis minėjo, kad vakarai kaip reikiant nesu-prato nei pabaltiečių perspėjimo 1940 metais, nei kitų emigrantų po karo. Tais jau išeina, nes jeigu Abelis būtų laiku sužinojęs apie Kaino planus jį užmušti, jis būtų laiku pabėgęs. Bet kas iš to? Visi būtų rodę į Abelį ir vadinę jį — emigrantu! O visi pačių pavergtų tautų likimas buvo tragiškas Europos vienijimo variklis. Taip, 1948 metais vakarai žengė pirmuosius žingsnius į susivienijimą, išgašdinti kolchozų įvedimo Pabaltij, ir pučų bei žudynių kituose kraštuose.

Stalino mirtis kiek palengvino gyvenimą pavergtiesiems, tačiau sukėlė ir iliuzijų. Tų iliuzijų pasekoje vakarai atmetė planą politškai susijungti. Esą, pavojus atlyžo... Sukilimai Rytų Vokietijoje ir kitur dar sustiprino iliuzijas — esą, rytiečiai vien-

viską sutvarkys, bolševizmas silpnas... Reikėjo tokios kruvinos tragedijos, kaip Vengrijos įvykiai, kad įsitikintų, jog rusai pasiliko tie patys barbarai. Tų įvykių akivaizdoje galų gale, 1957 m., pasirašyta bent bendros rinkos ir Euratomo sutartys.

Dabar, po sputnikų grėsmės, imamasi vėl derėtis su jais, lyg jau jie kitokie pasidare. Kalbėtojas pacitavo tik prieš kelias dienas Maskvoje Chruščiovo pasakytus žodžius (1958. IV. 21 d.). "Mes, bolševikai, nepasotinami. Ką vakar pasiekėm, to mums permaža. Siekiame daugiau". Pacitavo ir Manuilskio žodžius iš 1930 metų, kad "po 20-30 metų išeisime negirdėtais pasiūlymais, didžiulė taikos ofenzyva. Vakarai tada skubėte skubės su mumis susidraugauti. Bet mes juos sunaikinsim sugniaužta kumštumi, kai tik jie nusiginkluos..."

Tai vis žodžiai. Gali jais tikėti ar netikėti. V. Banaitis tęsė toliau: "Emigrantas, sakoma, yra žmogus, praradęs viską, išskyrus savo svetimą akcentą. Turbūt todėl juos taip sunku suprasti"... Jis todėl palinkėjo vakarų europiečiams laiku ir rimtai suprasti bent kietu politiniu faktu kalbas, kurių be abejo, sovietai pagamins. Tik sujungta Europa

Pranešame giminėms ir pažįstamiems, kad š. m. gegužės 2 d., po ilgos ir sunkios ligos, mirė

ERNA MARIJA PEMPIENĖ.

Palaidota Philadelphiaj, Oakland kapuose.

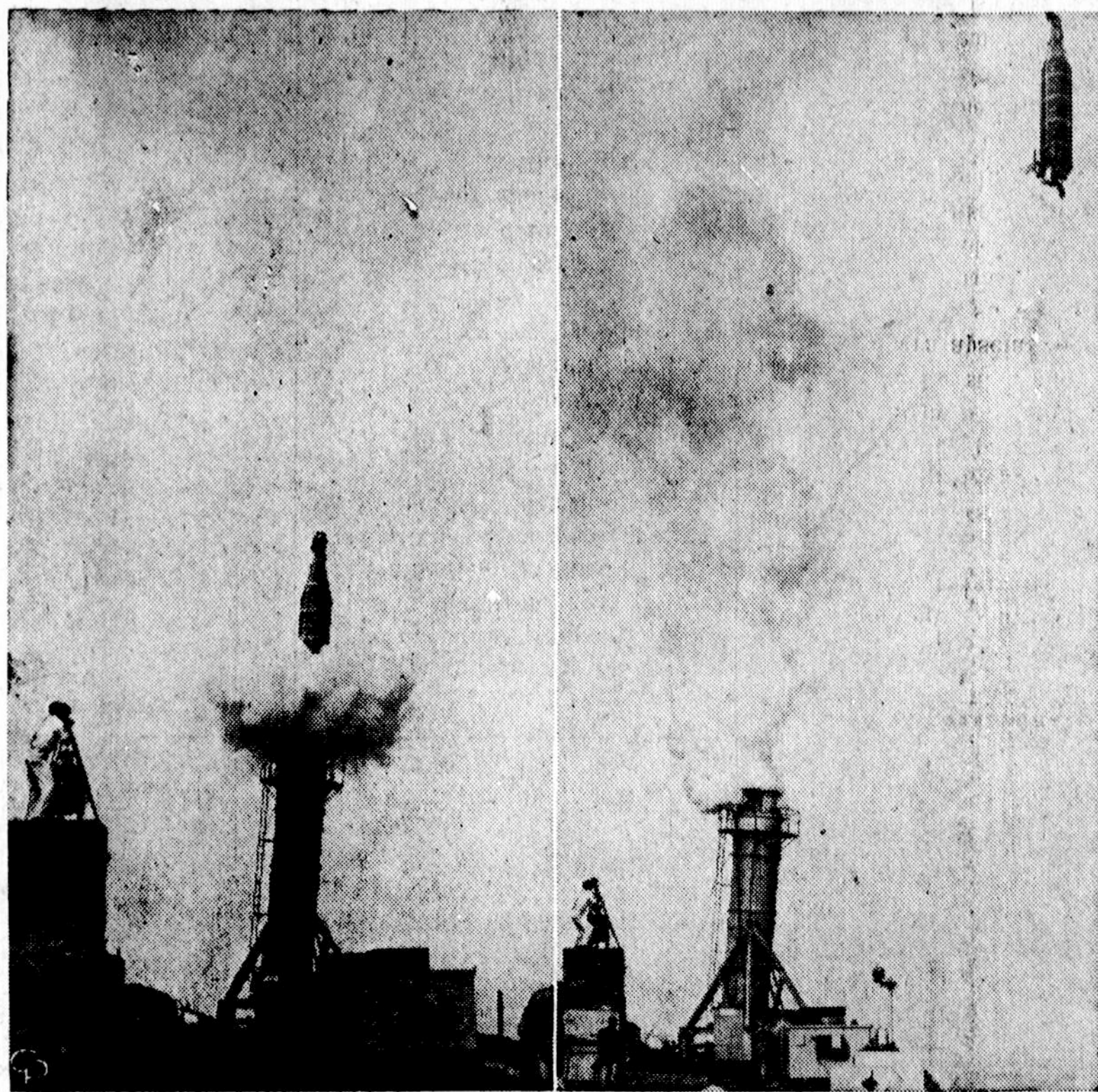
Nuliūdęs vyras, dukros
ir žentas

Mūsų nariui

INŽ. TOMUI OKUNIUI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą jo sūnui inž. arch. JURGIUI OKUNIUI ir visai jo šeimai.

Amerikos Liet. Inž. ir Arch. Sąjungos
Bostono skyrius

Laivynas leido spaudai skelbti šias nuotraukas, vaizduojančias vieną iš Polaris raketos vystymo etapų. Čia parodomi raketos iššovimo sistemos bandymai, kurie vykdomi keletą kartų per savaitę San Francisco kariniame uoste, ir jiems naudojamas specialus gelžbetoninis sviedinys. Visa jo iššovimo eiga užfiksuojama filmavimo kameromis, kad vėliau iš filmo juostos būtų galima išskaičiuoti reikalingas pataisas.

TAUTINIS KONGRESAS

kuriame bus atstovaujamos visos aktyviosios tautinio vidurio pajėgos, sieks
suderinti tautinės srovės organizacijų veiklą ir
pagyvinti Lietuvos laisvinimo akciją.

NELIKIME NAMIE SU SAVO IDEJOMIS!

gali tapti sau jėga, o europiečiai sau žmonėms — ir tik visi kartu rytuose ir vakaruose, bei laisvėje.

Gera paruoštame žodyje toliau lietuvių delegacijos pirm. V. Sidzikauskas pateikė plenumui ilgą studiją apie sovietinį kolonializmą. Tai suvestinė apžvalga, kurioje yra apšiai medžiagos ir apie Lietuvą, su kai kuriais net mums dar mažai žinomais faktais. Pav., kad šiandienis Lietuvos darbininko uždavinys pagal perkamąją galia tesudaro 30% prieškarinio uždabio. Toliau duomenys apie miškų pereksplotaciją, krašto alinimą moderniausiom priemonėmis. Toliau, kad 1956 metais išleistu knygų Lietuvoje beveik 84% buvo vertimai iš rusų kalbos, 1957 — 76%.

1957 m. Lietuvoje išleista vadovėlių viso 21 (pradžios ir vid. mokyklom) — krašto gyventojų kalba tik 9. O rusų kalba 12! Lietuvių bendras tiražas — 109,500, o rusų (tik 8 leidinių!) net 335,000! Ir tai dažnas mūsų mano, kad jau viskas "tvarkoj"! Niekio panašaus — nė Lietuvos komunistai negali reikštis savo žmonėms!

Visa tai tipingi kolonialinio režimo reiškiniai. Maža to, kaip teisingai pridėjo kiti kalbėtojai.

Kolonializmas, kokį jį pažįsta Azijos ir kitos tautos iš pereinamojo amžiaus, buvo dar palyginti pažangus reiškinys: juk ten visai jokios pramonės ir jokių mokyklų nebuvo! O kaip pavergtose tautose? Ten okupantas už pavergtuosius daug tamsesnis ir tuo pačiu gobsesnis bei žiauresnis... Pastaba visai vietoj. Nors tezės nenuvertina — o tik tvirtina bei pertvirtina!

Tektų tik palinkėti, kad iš kolonialinės fazės išeinantieji kraštai — kurių pusėje yra visos PET asamblėjos simpatijos — gerai įsidėmėtų tą faktą. Yra tokia taisyklė: ginkis nuo prieš, ir tai lengviau, kaip apsiginti nuo tariamų "draugų"... Nes jie kartais galėtų būti ne draugai — o "tavoriščiai".

TAUTINIO KONGRESO RUOŠA

Tautiniam Kongresui Ruošti Komitetas Chicagoje eilėje posėdžių apsvartė tautinės srovės organizacijų veiklos derinimo principus ir jau paruošė Tautinio Koordinacinio Komiteto Steigiamojo Akto ir Tautinio Koordinacinio Komiteto Statuto projektus, kuriuos pateiks svarstyti Kongresui.

Komitete, paruošusiam projektus, yra atstovaujamos 6 organizacijos: Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, Amerikos Lietuvių Rezistencinė Santarvė, Kanados Lietuvių Tautinė Sąjunga, Lietuvių Tautinis Akademinių Sambūris, Lietuvių Tautinis Sąjūdis ir Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga.

Inž. E. Bartkaus pirmininkaujamas komitetas jau pradėjo siuntinėti kvietimus į Tautinį Kongresą tautinių organizacijų nariams. Meniškuose, VI. Vijeikio spautuvėję, paruošusios, kvietimuose, šalia Kongreso programos, yra duota apšiai kitos informacijos: kongreso tikslas, dalyvių registracija, viešbučių kainos ir adresai, žinios apie kongresinę banketą, New Yorko komiteto narių adresai ir kt.

Vyt. Abračio pirmininkaujamas komitetas New Yorke pasiėmė visą techninę Tautinio Kongreso ir banketo rengimo našta. Jis jau išnuomavo puikiam New Yorko Hotel Statler patalpas Kongreso posėdžiui, salę banketui ir šokiams, suorganizavo pareigūnus Kongreso dalyvių registracijai ir banketui tvarkyti, pasamdė orkestrą ir rūpinasi žymiųjų svečių pakvietimu.

Banketas bus antrą Kongreso dieną Hotel Statler (ten pat Kongresas posėdžiaus) Penn Top Ballroom salėje. Dalsvavimas bankete — \$10 asmeniui. Bilietai gaunami pas visus Tautiniam Kongresui Ruošti New Yorko Komiteto narius. Jūs galite

užsisakyti ir paštą, pasiunčiant čekį šiuo adresu: Antanas Senikas, 24 North Road, Great Neck, N. Y., arba telefonu: HUnter 7-5407. Šalia banketo bus šokiai. Jūs tvarko Korp! Neo-Lithuania New Yorko padalinys su draugiškais studentų korporacijomis. Banketą globoja tautinių organizacijų ir klubų žymiųjų veikėjų komisija, kuriai vadovauja Juozas Ginkus.

Neo Lithuania

NASUS KORPORACIJOS
NEO-LITHUANIA VALDYBŲ
PASITARIMAS

Gegužės 3 d. Clevelande įvykęs Korporacijos Neo-Lithuania skyrių valdybų posėdis sutraukė 16 atstovų. Dalyvavo Chicagos, Detroito, Toronto, New Yorko ir Clevelando skyrių bei centro valdybų atstovai.

Centro valdybos pirmininko P. Ališausko posėdžiui buvo patiekta išspręsti bei apsvartinti eilę svarbių klausimų. Jų tarpe buvo išdiskutuota ir nustatyta Korporacijos, kaip akademinių organizacijos vieta ir santykiai su visuomeninėmis bei srovinėmis organizacijomis. Šį klausimą sprendžiant, aišku, lemiama reikšmės turėjo jaunosios Korporacijos kartos atstovų nusi-statymas.

Ryšium su neužilgo New Yorko kviečiamu Lietuvių Tautinio Akademinių Sambūrio suvažiavimu, buvo dar kartą konstatuotas to Sambūrio pozityvus įnašas tautinės minties vyresniųjų akademikų veiklai ir ryšiai palaikyti. Korporantai kviečiami ir toliau aktyviai Sambūrio veikloje dalyvauti.

Korporacijos spaudos reikalais referavo žemgulytė, Chicagos skyrius turi sudaręs visas tai gaunami pas visus Tautiniam Kongresui Ruošti New Yorko Komiteto narius. Jūs galite

je leista akademinių žurnalų "Akademiką". Kolegė žemgulytė kviečia visus skyrius paskubėti prisijusti straipsnius ir informacijas, kad leidinys greičiau galėtų pasiekti korporantus visose pasaulio šalyse.

Atrodo, kad to posėdžio rezultate buvo nugalėtos kliūtys, trukdžiusios išleisti papildytą ir atnaujintą Korporacijos dešimtmečio leidinį, kuris suteiktų taip reikalingos ideologinės bei istorinės medžiagos gausiai augančiai jaunajai korporantų kartai.

Korporacijos vasaros stovykla nutarta rengti rugpjūčio mėn. paskutinę savaitę. Centro valdyba jau yra parinkusi Palangą primenančią vasarą vietą Massachusetts valstybėje.

Malonu pažymėti faktą, kad posėdyje daugumoje aktyviai reikiškesi dabartinės studentijos atstovai, naujieji korporantai, kurie teikia vilčių, jog senųjų korporantų pastangos atgaivinti ir išlaikyti Korporacijos Neo-Lithuania ideologiją ir tikslus bei sudaryti sąlygas dabartinei studentijai auklėtis ir bręsti tautinėje dvasioje, rado puikią dirvą studijuojančio jaunimo eilėse.

Visa tai žymiai labiau įpareigoja ir vyresnius korporantus, nes sudarymui tikrai auklėjamų sąlygų studijuojančiam jaunimui nepakanka vien gerų norų ir pradinių laimėjimų. Tokius bent įspūdius išsivežę valdybų posėdyje dalyvavę vyresnieji korporantai.

Posėdis, vykęs Clevelando skyriaus pirmininko kolegės C. Modestavičiaus bute, pasibaigė prie vaikingos šeimininkės p. Modestavičienės gražiai paruošto vaikių stalo. J. Č.

CLEVELANDO NEO-LITHUANŲ
POBŪVIO LINKSMESNI
ATGARSIAI...

Ilgai lauktas pobūvis jau praeity. Palikę tik daug naujų atsiminimų. Programa, svečių nekantriai laukta, buvo pradėta tikrai lietuviškai — valanda vėliau. Ji praėjo jaunatviška nuotaika. Kolega K. Gaidžiūnas savo junioro prakalbo išvedė, kad tik juniorai, nors ir daugiausiai skriaudžiami, yra korporacijos tikrieji ir beveik vieninteliai nariai. Tuo tarpu kolega Algis Garlauskas labai rimtai pavaizdavo lietuviuko kasdieninį gyvenimą. Negalima užmiršti ir tautinių šokių. Grandinėles nenukunkuravom, bet tik palaukit!...

Dažnas žiūrovų tame pobūvyje pamatė ir save, skaitantį laikraštį. Skaitantį, kada jis įsimylėjęs, linksmas, tragiškas, bet labai retai normalus... Žinoma, negalima užmiršti ir nenumatytas programos dalis — pianino važinėjimą po sceną, skambinant viešniai iš Detroito, ir drebantių kolegų užscenėje nuvertimas dekoracijų. Žinoma, tragedijos jokių, gi naujas juokas...

Juniorai stebėjosi svečių iš New Yorko ir Detroito drąsa. Jie čia jautės, kaip tolimoj provincijoje, bet įsitikino, kad Clevelandas tikrai nemiega. Saugokitės, kolegos, kad jūs neliktumėt provincija!

Sokiuose prie puikios muzikos buvo tikras gyvenimas. Čia buvo surasti seni draugai ir lengvai susipažinta su naujais. Čia ypatingai pasireiškė Detroito vyrija, susukusi mūsų kolegėms galvas. Bet nesigirkite grįžę, kai mes atvažiuosim į Detroitą, atsilyginsime. K. G.

GRÉETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

**JIM CONNELL
CHEVROLET, INC.**

THE FINEST EVER BUILT

SEE THE NEW 1958 CHEVROLET

14481 Euclid Ave.

UL 1-3300